

žurnál

Žurnál Univerzity Palackého v Olomouci | prosinec 2015 | číslo 2 | ročník 25

téma

Vývoj nových léčiv: naděje na lepší život

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

UPoint

Informační centrum a obchod Univerzity Palackého

- Informace
- Dárkové předměty
- Módní kolekce
- Knihy a publikace
- Plakáty a pohlednice
- Posezení u kávy

Dům U Černého psa
Horní náměstí 12
Olomouc 779 00

Otevírací doba:
po–pá 9:00–17:00
so 9:00–12:00

www.upoint.upol.cz
facebook.com/upoint.upol

obsah

- 2 — Vývoj nových léčiv a diagnostik: naděje na lepší život
- 6 — OSN na Univerzitě Palackého – studenti z celého světa v roli diplomatů
- 6 — Řeholníci přednášejí řeholníkům v novém kurzu teologické fakulty
- 7 — Aplikační centrum BALUO nabízí příležitost studentům
- 7 — Konference hledala odpovědi na aktuální otázky současného porodnictví
- 8 — Tým Urologické kliniky úspěšně prezentoval roboticky asistovanou operaci
- 8 — Akreditační jistota: Pedagogická fakulta ji má téměř ve všech oborech do roku 2021
- 9 — Přírodovědcům přednášel britský chemik Sadler
- 9 — Právnická fakulta má za sebou historicky první habilitační řízení
- 10 — Vědci zjistili, že zpěv ptáků a lidský hlas vznikají stejně
- 11 — Výsledky olomoucké studie přispějí k účinnější léčbě rezistentní hypertenze
- 12 — Optici vytvořili nejchladnější místo v Česku
- 13 — Portrét – germanistka Ingeborg Fialová
- 16 — Kaleidoskop krátkých zpráv
- 20 — Úspěchy akademiků a studentů
- 23 — Jazykové okénko
- 24 — Audiovizuální produkce UP: Přišel jsem, viděl jsem, natočil jsem
- 25 — Rozhovor s Pavlem Nováčkem: Připravme se na to, že nemusí být lépe
- 28 — Noc venku 2015: Život na ulici na zkoušku
- 30 — Doporučuji – co čte, poslouchá a sleduje akademická obec
- 32 — Fotostory – Den otevřených dveří UP
- 33 — Naděžda Calabová: V Jordánsku učím rehabilitovat lidi zraněné ve válce
- 35 — Eva Šonková: Olomouc mi dala ke vzdělání bonus. Přátele
- 37 — Punč, dárky nebo zážitky. Akademici pomáhají druhým
- 38 — Slavný matematik z Hané
- 39 — Zrcadlení ukrajinsky
- 40 — Univerzita v síti

Žurnál | Vychází dvakrát za semestr | Registrace: MK ČR E 12524, ISSN 1804-6754
Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
IČ: 61989592 | Předseda redakční rady: Petr Bilík | Vedoucí redakce: Ivana Pustějovská | Layout: Věra Marešová | Sazba: Michaela Cyprová | Korekce: Jiří Slavík
Redakce | Biskupské nám. 1, Olomouc | telefon: 585 631 155 | e-mail: zurnal@upol.cz
Tisk | Profi-tisk group Olomouc | Náklad 4 000 ks

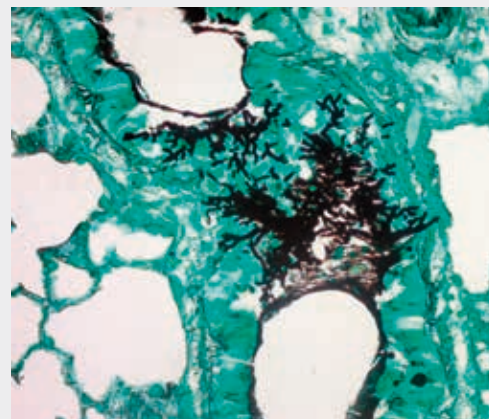
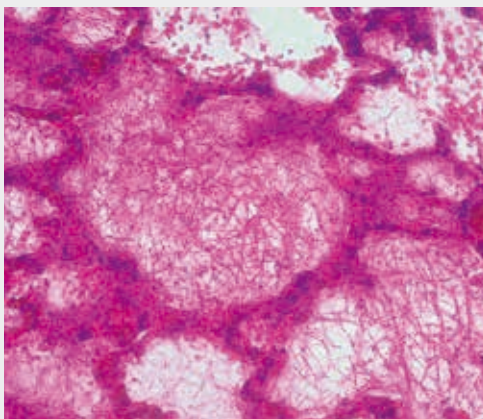
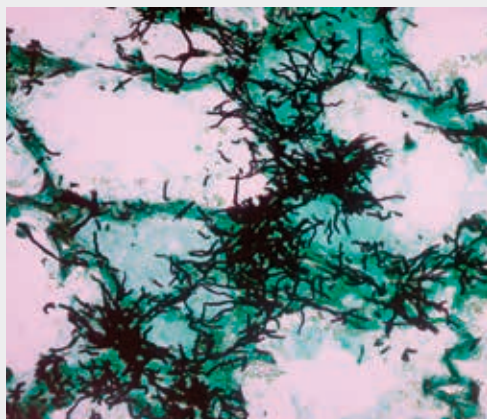
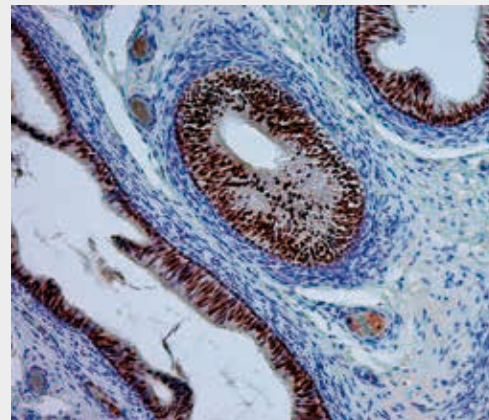
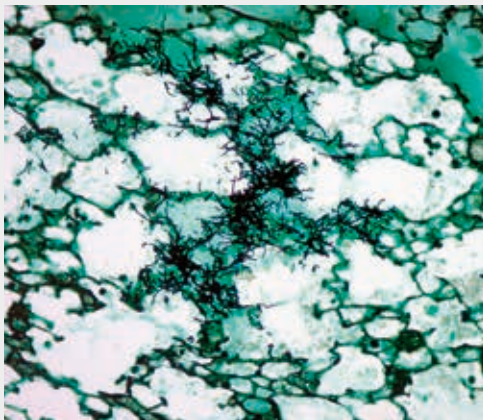
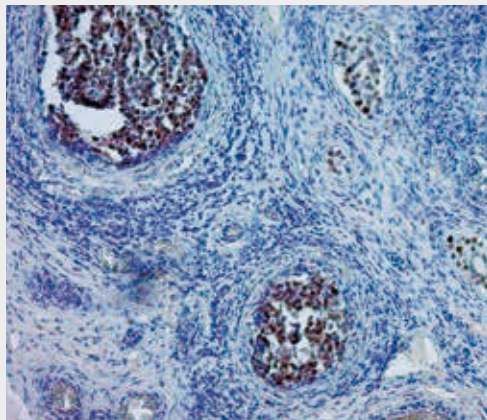
titulní strana obálky – Přírodovědecká fakulta UP
foto: Kristýna Erbenová

Vážení kolegové, milí studenti,

úvodní slovo tohoto čísla bude nezvykle krátké, protože chci, aby v tomto adventním čase obsahovalo pouze mé vánoční přání. Víím, že poslední dny a týdny semestru bývají hektické, avšak jeho konec se rychle blíží. Přeji vám šťastné a spokojené Vánoce a nám všem pokud možno klidnější a bezstarostnější rok, než byl ten (téměř) uplynulý. Brzy vstoupíme do roku, v němž Univerzita Palackého v Olomouci oslaví 70. let od svého obnovení, a doufám, že na prahu osmé dekády své moderní existence bude pokračovat ve svém dosud tak úspěšném rozvoji. Pokoj a pohodu všem lidem dobré vůle.

Jaroslav Miller
rektor Univerzity Palackého

Vývoj nových léčiv a diagnostik: naděje na lepší život

text a foto: Velena Mazochová
repro: Žurnál UP

Porozumět příčinám nádorových, infekčních a zánětlivých onemocnění a na jejich základě dospět k novým lékům a diagnostickým postupům – takové je poslání Ústavu molekulární a translační medicíny, který v Olomouci rozvíjí excelentní základní a aplikovaný výzkum v oblasti biomedicíny. Cesta, na jejímž konci se rýsuje šance pro pacienty s mnohdy fatálním onemocněním, je ale běh na dlouhou trať. Lemují ji miliony molekul, genů, tisíce náročných experimentů a hodin v laboratořích.

Podstatou molekulární medicíny je hledání odpovědi na základní otázku: Jak funguje náš organismus ve zdraví a v nemoci? „Studujeme choroby z hlediska jejich patogeneze a směřujeme k samému základu toho, co je příčinou onemocnění. Když pochopíte příčinu, můžete navrhnout i správnou léčbu, případně nejvhodnější diagnostiku. Na molekulární úrovni lze nejpravděpodobněji a nejlépe zasáhnout nemoc potenciální cílenou léčbou,“

vysvětluje Marián Hajdúch, ředitel olomouckého ústavu.

Jde o studium chorob, které mohou mít velmi podobné mechanismy a na které může platit podobný typ terapie nebo diagnostiky. „Na molekulární buněčné úrovni jsou si nemoci velmi často podobnější, než se zdá. Obdobnou patofyziologii lze najít u celé řady dalších chorob, často se liší pouze v detailech nebo lokalizaci procesu,“ dodává Marián Hajdúch.

1	2	3
4	5	6

1. Imunohistochemická detekce protilátky Phospho-Rb (Ser807/811) (Cell Signaling) na parafinovém řezu lidské nádorové tkáně. Zvětšení 10x.
2. Průkaz plísňe Aspergillus v parafinových řezech imunosuprimovaných plicích potkana (histologické barvení Grocott). Zvětšení 10x.
3. Imunohistochemická detekce protilátky Rb (4H1) (Cell Signaling) na parafinovém řezu lidské tkáně. Zvětšení 10x.
4. Průkaz plísňe Aspergillus v parafinových řezech imunosuprimovaných plicích potkana (histologické barvení Grocott). Zvětšení 20x.
5. Barvení Hematoxylin – Eosin parafinového řezu imunosuprimovaných plic potkana, které byly infikovány plísňí Aspergillus. Zvětšení 20x.
6. Histologické barvení Grocott parafinového řezu imunosuprimovaných plic potkana, které byly infikovány plísňí Aspergillus. Zvětšení 20x.

„Vnímám pozitivně to, že studium mechanismů na molekulární úrovni je využíváno i pro sledování možných preventivních účinků nových molekul. ÚMTM navíc není solitérem v rámci UP, ale je výzkumně propojeno i s dalšími dvěma výzkumnými centry působícími na Přírodovědecké fakultě UP.“

*prof. Jitka Ulrichová
vědecká ředitelka ÚMTM
a prorektorka pro vědu
a výzkum UP*

téma

Na přenos informací ze základního výzkumu k pacientovi se zaměřuje translační medicína. „Je to uzavřený cyklus nazývaný bed to bench and back bench to bed approach – od postele pacienta k laboratornímu stolu a od laboratorního stolu zpátky k pacientovi. Přenáší potřeby klinické medicíny do výzkumných podmínek a naopak projekty, které jsou výzkumně relevantní a mohou pokrýt odpovídající medicínskou potřebu, dostává co nejdříve do ověřovacích fází klinických studií – tzv. proof-of concept. Ty pak umožní odpovědět na otázku, zda to byla správná nebo nesprávná cesta,“ říká ředitel vědeckého pracoviště.

Discovery: Na začátku je molekulární cíl

Při vývoji nových léků se vědci v olomouckém ústavu zaměřují především na jeho první dvě etapy – fázi zvanou discovery čili objevitelský výzkum a preklinickou část, která končí těsně před prvním podáním léčiva člověku. Pokrývá ji šest výzkumných programů. Výchozím je výzkum molekulární podstaty nemoci a molekulárních cílů. „Abychom mohli mít dobře cílená léčiva a dobrou diagnostiku, musíme znát cíl. První krok proto vede k jeho rozpoznání a identifikaci – správného genu, proteinu či mechanismu,“ po-

pisuje Hajdúch. „Například v okamžiku, kdy skupina profesora Jiřího Bártka, který program vede, zjistí nějaký nový klíčový protein nebo gen, který je zapojený do reparace nukleových kyselin, můžeme spustit screening pro identifikaci látek, schopných tento molekulární cíl potlačit, tzv. inhibovat, nebo naopak aktivovat. Záleží na tom, co dané onemocnění vyžaduje.“

Objevy v oblasti molekulární podstaty nemoci usnadňují nalezení možných léčebných strategií, na které se následně zaměřují další výzkumné programy. Patří k nim oblast medicínální chemie, v níž spolupracují velké skupiny chemiků z České republiky a ze zahraničí, kteří do Olomouce posílají látky na testování jejich biologické aktivity. Obrovská knihovna látek v ÚMTM v současné době zahrnuje na 120 tisíc sloučenin a „reprezentuje“ chemický prostor zhruba 15 milionů molekul. „V rámci dalších výzkumných skupin pak zjišťujeme složitost chemické přípravy látky nebo její farmakologické vlastnosti. Velmi často je třeba chemickou strukturu dále modifikovat a upravovat pro budoucí využití v medicíně,“ dodává Hajdúch.

Přínos výzkumných skupin a programů spočívá podle něj především v jejich úzkém propojení a návaznosti výzkum-

ně-vývojových činností tak, aby byly pokryté všechny klíčové fáze vývoje medicínských produktů. „Je třeba těžit z kombinace znalostí, interdisciplinarity výzkumu i unikátního technologického zázemí, abychom měli kompetitivní výhodu před zbytkem světa. Excelentní základní výzkum je nutností, není však zárukou uvedení výsledků do praxe,“ shrnuje Marián Hajdúch.

Příkladem završení výzkumu od objevu až k první fázi klinického zkoušení je léčivo fenretinid určené pro léčbu pacientů s cystickou fibrózou. Dokáže částečně upravit metabolický defekt, který se podílí na vysoké vnímavosti k určitým typům infekcí, na které pacienti s tímto závažným onemocněním často umírají. Olomoučtí vědci jej vyvinuli ve spolupráci s kolegy v Kanadě, kde bylo letos ukončeno klinické hodnocení fáze I s velmi povzbudivými výsledky.

Personalizovaná medicína aneb léky šité na míru

Vývoj léčiv v ÚMTM je úzce propojen s výzkumem tzv. biomarkerů – molekulárních znaků, využívaných k in vitro diagnostice, tedy diagnostice v laboratorních podmínkách. Jejím výsledkem je postup nebo kit, který je používán k rozpoznání nemoci. →

Za poslední dva roky má ústav na svém kontě 174 publikací v impaktovaných časopisech s kumulativním impakt faktorem 764. Jsou mezi nimi i špičkové práce v tak prestižních titulech, jako je Cell nebo Nature Cell Biology. Ústav funguje od roku 2012.

Infrastruktura ÚMTM disponuje unikátními technologiemi a klíčovými zařízeními v oblasti bioinformatiky, biostatistiky, genomiky, proteomiky, buněčné biologie a zvířecích modelů.

„Například speciální souprava, nedávno vyvinutá v našich laboratořích a certifikovaná pro použití v Evropské unii, umožní vyšetřit amplifikaci genu Her-2 ve vysoce degradovaných vzorcích karcinomu prsu. Znamená to, že pokud pacientka amplifikaci má, dostane speciální léčbu, která může část žen zcela vyléčit,“ vysvětluje Hajdúch.

Právě prostřednictvím biomarkerů lze vytipovat skupinu pacientů, u nichž je největší pravděpodobnost tzv. terapeutické odpovědi. „Je to léčba podávaná správněmu pacientovi – princip, který se s profesorem Vladimírem Mihálem, přednostou Dětské kliniky LF UP a FNOL, snažíme v České republice propagovat od devadesátých let 20. století. Taková léčba je maximálně šetrná, má menší množství nežádoucích účinků a mnohem větší pravděpodobnost terapeutického efektu. Funguje na principu tzv. magic bullet: magická kulka – léčivo – se strefuje do příslušného molekulárního cíle v nádoru. Předpokladem zasažení cíle je jeho přítomnost v nádorové tkáni, a proto je potřeba ji prostřednictvím vhodného biomarkeru předem vyšetřit,“ objasňuje Hajdúch. „Personalizovaná medicína nebo také tzv. léky šité na míru umožňují, aby pacient dostal to, co je pro něj v danou chvíli nejlepší. Nepochybně jde o postup, který v medicíně převládá

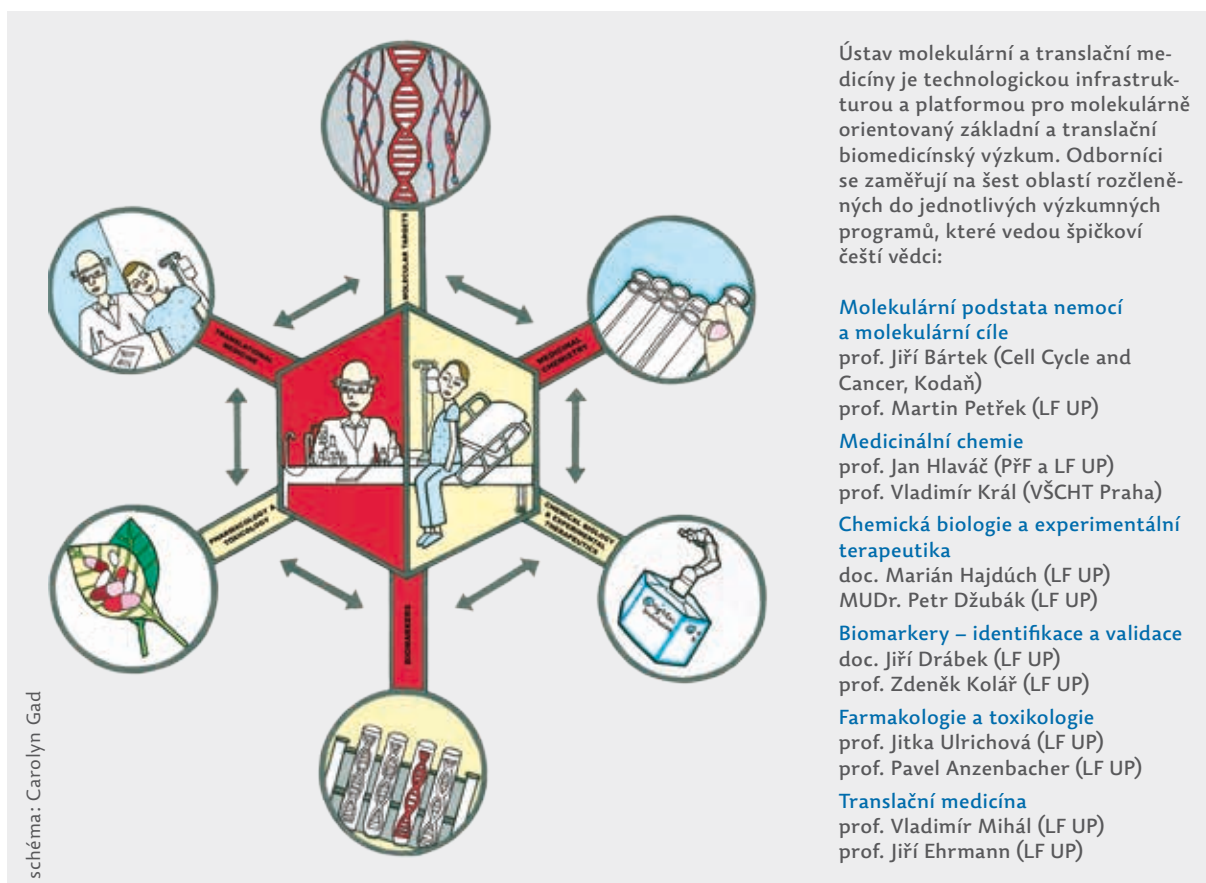
ne, protože podávání léčiv cílené skupině nemocných účinnost i bezpečnost terapie zvyšuje. Tento princip se rychle rozšiřuje z onkologie i do jiných oborů medicíny.“

Je třeba mít náskok

K výčtům úspěšných výzkumných aktivit patří řada nových postupů, které se týkají celého spektra typů nádorových onemocnění. Olomoučtí vědci například vyvíjejí nové biomarkery k identifikaci karcinomu tlustého střeva, vaječníků, prostaty nebo horního gastrointestinálního traktu – žaludku, jícnu a pankreatu. „Nádor slinivky břišní je téměř vždy smrtelné onemocnění s velmi krátkým přežitím, pět let přežívá méně než pět procent pacientů. Jediná šance na vyléčení je velmi včasná diagnóza. Hledáme také možnosti, jak dříve diagnostikovat karcinom plic, který lze rovněž vyléčit pouze v časném stádiu,“ zdůrazňuje Hajdúch. Na těchto zájmových projektech pracují výzkumníci ve spolupráci s kolegy z olomoucké chirurgie a plicní kliniky. Nové biomarkery identifikují například prostřednictvím nádorů transplantovaných od pacienta na myš bez imunitního systému. „Nádor i jeho léčbu tak můžeme studovat na úrovni celého organismu a hledat nové diagnostické a terapeutické možnosti.“

Ředitelem Ústavu molekulární a translační medicíny je jeden z předních odborníků v oblasti výzkumu léčiv a molekulární onkologie v České republice docent Marián Hajdúch. Je autorem nebo spoluautorem řady vědeckých prací a patentů v oblasti základního i aplikovaného biomedicínského výzkumu. Je předsedou Rady národních ředitelů velké evropské infrastruktury pro translační medicínu (EATRIS-ERIC).

Slibné programy mají olomoučtí vědci také v oblasti zobrazování nádorů mozku, infekcí a dalších patologických procesů. „Kolega Miloš Petřík pracuje na zobrazování zákeřné aspergilové infekce, která může být život ohrožující například pro pacienty po transplantaci kostní dřeně. Zabýváme se také zobrazováním mozkových nádorů, což v budoucnu využijeme také ve spolupráci s kodaňskou laboratorí Jiřího Bárta při jeho výzkumu tumorů mozku,“ vypočítává Hajdúch.

Významným předpokladem úspěšného translačního výzkumu je v předstihu identifikovat problémy, které u pacientů vzniknou před tím, než se k nim léčba dostane. Potvrdil to i nedávný objev nového mechanismu, kterým rakovinné buňky odolávají léčbě olaparibem. Tento lék byl v letošním roce registrován pro pacientky s dědičnou formou karcinomu vaječníků. „Bylo zjevné, že olaparib a léčiva jemu podobná mají medicínskou budoucnost a že bude velmi důležité sledovat, jakým způsobem se mu budou nádorové buňky bránit. Publikace skupiny profesora Bárta z letošního roku v časopise Cell jeden z takových mecha-

nismů identifikovala, což nám umožňuje hledat postupy, kterými se dá tato rezistence obejít. Ve výzkumné práci je třeba mít zkrátka náskok,“ vysvětluje Hajdúch.

Bez falešné naděje

Náročná výzkumná práce, vyžadující kromě znalostí a odborné erudice také velkou dávku trpělivosti a vytrvalosti, je pro vědce stálou výzvou. A to i navzdory mnohým slepým uličkám, do nichž základní výzkum často vede. „Je to komplikovaný, leč pro většinu z nás zajímavý a vzrušující proces. Člověka musí věda hodně bavit, aby byl ochoten podstoupit vše, co přinese,“ potvrzuje Hajdúch.

Týká se to i odpovědnosti za více či méně reálná očekávání nemocných, která za zdi výzkumných laboratoří doléhají. Po každé mediální zprávě o novém objevu či nadějném léčebném postupu chodí na adresu výzkumníků množství žádostí pacientů o pomoc. „Naděje, kterou se snažíme nemocným dávat, ale nesmí být falešná. Naším cílem by mělo být prohlubovat znalosti, které povedou ke zlepšení a prodloužení jejich života – a to je naše vize, na které pracujeme,“ říká Marián Hajdúch.

Jedním ze špičkových odborníků ÚMTM je nejcitovanější český vědec v oboru biomedicíny, absolvent LF UP, profesor Jiří Bártek, který vede také centrum pro výzkum rakoviny v Kodani a dlouhodobě pracuje v prestižních evropských výzkumných laboratořích. V současné době dosahuje jeho tým výrazných úspěchů v boji s rakovinou mozku.

8 fakult
1 univerzita

OSN na Univerzitě Palackého – studenti z celého světa v roli diplomatů

Univerzita Palackého dostala prestižní nabídku uspořádat simulovaná jednání OSN. Už podruhé se tak stala místem, kde si studenti z celého světa vyzkoušeli role diplomatů.

Simulaci jednání OSN pravidelně připravuje a z velké části i sponzoruje americká nevládní National Collegiate Conference Association. V jarním termínu se každoročně koná v New Yorku, sídle OSN. V různých zemích světa se pak konference konají nepravidelně. V Evropě se simulace uskutečnila poprvé v roce 2010

právě v Olomouci, podruhé na konci listopadu 2015. Jednání se účastnilo na tři sta delegátů.

„Jde o nejprestižnější simulaci činnosti OSN ve světě. Pořádání této konference mimo americké teritorium je výrazem velkého ocenění i důvěry. Výběh Olomouce je jednoznačně podložen i úspěšnou organizací prvního zdejšího setkání. Neméně důležitým faktorem je také úspěch našich delegací na zasedáních v New Yorku, kam s podporou univerzity naši studenti pravidelně vyjíždějí, a odkud při-

vážejí ocenění,“ uvedl Jiří Lach, děkan filozofické fakulty.

Podle Markéty Žídkové z pořádající katedry politologie a evropských studií jsou simulace diplomatických jednání oblíbené. „Cílem setkání je ‚hodit‘ studenty do téměř reálného světa multilaterální diplomacie,“ řekla Žídková. Potvrdila, že studenti stejně jako diplomaté musejí být připraveni jednat o všech navržených tématech, musejí umět psát rezoluce a vést proslovy, které jsou mnohdy výsledkem několikátýdenních rešerší. (map)

Řeholníci přednášejí řeholníkům v novém kurzu teologické fakulty

Členům řeholních řádů a kongregací je určen kurz, který připravila pro letošní akademický rok cyrilometodějská teologická fakulta. Série přednášek a workshopů při-

lákala osm desítek účastníků z České i Slovenské republiky.

Zájemový kurz Řeholníci řeholníkům vznikl při příležitosti letošního Roku za-

svěceného života, který vyhlásil papež František. Přednášky a workshopy vedou zástupci řeholních řádů a kongregací z řad dominikánů, františkánů, karmelitánů, premonstrátů, salesiánů nebo jezuitů.

Podnět k uspořádání kurzu vzešel od děkana Petera Tavela. Oslovila jej papežova slova, jimiž členy řeholních řádů varoval před pohodlím a strnulostí. „Při natáčení pořadu Sváteční slovo pro Českou televizi jsem se ptal lidí z televizního štábu, jaké mají s duchovními zkušenosti. A víte, co mi řekli? Že je to nuda, že je to neoslovuje. Není to škoda? To, že žijeme s Bohem, by mělo vyzařovat z našeho života navenek,“ uvedl Tavel k frekventantům kurzu.

Novinka, kterou nabídla fakulta v programu celoživotního vzdělávání, se setkala s výrazným ohlasem zájemců. Ke dvoudenním setkáním se budou řeholníci a řeholnice sjíždět do Olomouce jednou za měsíc. Výuka potrvá do dubna příštího roku. (mav)

foto: Gabriela Knýblová | Vělena Mazochová | Martin Višňa

Aplikační centrum BALUO nabízí příležitost studentům

Zkušební provoz spustilo v listopadu nově vybudované Aplikační centrum BALUO fakulty tělesné kultury, jehož hlavní činností má být poskytování diagnostických služeb a zázemí pro testování a výzkum v oblasti lidského pohybu a zdravého životního stylu. Svou roli mají v centru hrát vedle současných zaměstnanců fakulty také studenti.

Možností zapojení je celá řada. Od realizace vlastních záměrů v oblasti aktivního životního stylu přes podílení se na výzkumu a testování sportovního materiálu a vybavení až po možnost získání praxe a brigády pro ty, kteří zatím nevědí, jakým směrem se vydají.

Studenti mohou získat zkušenosti s bazénem se sledovacím zařízením, lyžařským trenážerem nebo třeba jako instruktoři pohybových programů. Už od listopadu například dvacítká studentů působí jako instruktoři v lezeckém centru.

„Chceme, aby posluchači měli možnost si během studia v areálu přivydělat a zároveň získat praxi. Když odsud potom odejdou se zkušenostmi a licencemi, lépe se uplatní na pracovním trhu,“ uvedl proděkan a ředitel centra BALUO Radek Hanuš.

Zkušební provoz centra potrvá do jara, kdy v současnosti dokončené objekty tes-

tovacích bazénů a sportovní haly propojí koridor, v němž bude fitness centrum nebo centrum zdravé výživy, a BALUO tak bude moci být oficiálně otevřeno. Stavební ruch, který v neředinském areálu fakulty tělesné kultury započal v srpnu 2014, ale neutichne. V první polovi-

ně roku 2016 by totiž měla začít přestavba bývalé vojenské prádelny na moderní Centrum kinantropologického výzkumu. Tou výstavba tzv. Kampusu Neředín vyvrcholí.

Více informací o centru BALUO najdete na www.acbaluo.cz. (vim)

Konference hledala odpovědi na aktuální otázky současného porodnictví

Předčasný porod, screening vrozených vad nebo monitorování plodu patřily k tématům, která zazněla v průběhu letošní Moravské konference fetomaternální medicíny. Sedmý ročník odborné mezinárodní akce pro lékaře a porodní asistentky připravily Porodnicko-gynekologická klinika lékařské fakulty a Ústav porodní asistence fakulty zdravotnických věd.

Odborné setkání, které přilákalo více než 400 účastníků z České a Slovenské republiky, bylo určeno zejména klinickým a ambulantním lékařům, porodním asistentkám a zdravotnickým pracovníkům v nelékařských profesích. Program byl sestaven z přednášek specialistů z moravských a českých perinatologických pracovišť, kteří se věnují problematice

zdravého vývoje matky a dítěte během těhotenství a po porodu.

„Konference se věnovala celému rozsahu fetomaternální medicíny a perinatologie, což zahrnuje péči o těhotnou ženu, plod, šestinedělku a novorozence. Šlo také například o problematiku sepse v porodnictví nebo o využití ultrazvuku při porodu,“ uvedl Marek Lubušský z olomoucké Porodnicko-gynekologické kliniky.

Přednášky specialistů obsáhly podle organizátorů nejnovější trendy v současném porodnictví. „Vždy se snažíme sestavit program tak, aby odrážel aktuální otázky a problémy. Zohledňujeme také ohlasy a přání účastníků z předchozích ročníků,“ vysvětlil Martin Procházka, přednosta Ústavu porodní asistence fakulty zdravotnických věd. (mav)

8 fakult 1 univerzita

Tým Urologické kliniky úspěšně prezentoval roboticky asistovanou operaci

Cenu The Best Video si z letošního středoevropského mítinku Evropské urologické asociace v Budapešti přivezl autorský tým z Urologické kliniky lékařské fakulty. Ocenění získal videozáznam chirurgického odstranění karcinomu ledvin s pomocí operačního robota, které provedli odborníci z Univerzitního robotického centra.

Vítězné video s názvem Roboticky asistovaná parciální nefrektomie zachycuje postup olomouckého týmu při operačním řešení obtížných lokalizací ledvinového nádoru. „Díky moderním metodám ultrazvuku, počítačové tomografie a nukleární

magnetické rezonance lze v současné době více než polovinu nádorů ledvin diagnostikovat do velikosti čtyř centimetrů. V této velikosti lze pomocí robotického systému odstranit jen nádor a zbytek ledviny ušetřit,“ uvedl přednosta olomoucké Urologické kliniky a člen oceněného týmu Vladimír Študent.

Vedle precizního chirurgického zákroku má podle něj „ledvinu šetřící operace“ řadu dalších předností. Kromě kratší doby operace, hospitalizace a rekonvalescence snižuje krevní ztráty, pooperační komplikace i rozsah nežádoucích účinků. (mav)

Akreditační jistota: Pedagogická fakulta ji má téměř ve všech oborech do roku 2021

O studium na pedagogické fakultě je stabilně vysoký zájem, v celoživotním vzdělávání fakulta zaznamenala dokonce zájem enormní.

„Od roku 2013 je o studium u nás stabilní zájem, každoročně registrujeme téměř osm tisíc přihlášek. Všem posluchačům studium garantujeme, většinu oborů dnes máme akreditováno do roku 2021,“ uvedl Čestmír Serafín, děkan pedagogické fakulty. Fakulta je podle něj úspěšná i v celoživotním vzdělávání, v akademickém roce 2014/2015 měla šest tisíc posluchačů.

„Polepšila si však i v mezinárodních aktivitách. V současné době nabízíme 38 akreditovaných programů v cizím jazyce, daří se nám zvyšovat počty jak přijíždějících zahraničních studentů, tak studentů a pedagogů, kteří naopak studují a přednáší v zahraničí,“ dodal děkan Serafín. (map)

Přírodovědcům přednášel britský chemik Sadler

V tuzemsku ojedinělý cyklus Rudolf Zahradník Lecture Series, který se koná pod záštitou Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů (RCPTM) přírodovědecké fakulty, uvítal dalšího vědce ze světové extratřídy. Nové možnosti pro léčbu rakoviny pomocí komplexních sloučenin na bázi neplatiny přechodných kovů ukázal Peter Sadler z University of Warwick.

„Cílem přednáškového cyklu je představovat významné osobnosti světové vědy a tuto podmínku profesor Sadler splnil beze zbytku. Jedná se o jednoho z nejvýznamnějších představitelů bioorganické chemie. Ve svém výzkumu se zaměřuje na organokovové sloučeniny, které mají unikátní mechanismus působení a mohou být oproti standardně používaným kom-

plexům platiny účinnější proti široké škále nádorů a s menšími vedlejšími účinky,“ uvedl ředitel RCPTM Radek Zbořil.

Sadler akademikům přiblížil svůj výzkum z posledních 15 let. „Polovina pacientů s nádorovým onemocněním užívá léky na bázi platiny. S touto léčbou je ale spojen problém rezistence, a proto je potřeba hledat léčiva na jiné bázi. Proto jsme vyzkoušeli jiné přechodné kovy jako osmium a iridium,“ řekl Sadler, autor více než 500 odborných prací, které získaly přes 21 tisíc citací.

Díky přednáškové sérii se v Olomouci představila řada významných vědců, mimo jiné Josef Michl z coloradské univerzity, Andrey Rogach z Hongkongu, Patrik Schmuki z univerzity v Erlangenu či Adi Eisenberg z Montrealu. (srd)

Právnická fakulta má za sebou historicky první habilitační řízení

„Habilitační komise se tajným hlasováním usnesla na tom, že uchazeč má být jmenován docentem.“ Vůbec poprvé zazněla tato věta na olomoucké právnické fakultě začátkem listopadu, po čtyřicetiletých letech od jejího obnovení. Historicky první habilitační řízení úspěšně absolvoval Filip Melzer v oboru Občanské právo.

Právnická fakulta obdržela poprvé akreditaci pro habilitační řízení vloni na podzim. „Když jsem před svým druhým funkčním obdobím pronášela slib, že fakulta za mého vedení získá akreditaci a vyprodukuje prvního docenta, byla jsem mírně nejistá, zda se mi to podaří. Byl to můj nejvyšší cíl. Splnil se mi sen,“ neskryvala radost děkanka Milana Hrušáková. Díky habilitaci se podle ní práva stala zcela plnohodnotnou a úspěšnou fakultou.

Prvním, kdo si podal žádost o habilitační řízení na olomouckých právech, byl Filip Melzer. Na fakultě působí na katedře soukromého práva a civilního procesu. „V posledních letech se zde uskutečnily významné změny. Olomoucká fakulta se stala prestižním místem výuky soukromého práva. Jsem rád, že jsem mohl habilitovat právě zde. Navíc být úplně prvním je pro mě velká čest,“ uvedl Melzer. Svou habilitační práci nazval Právní jednání podle nového občanského zákoníku.

Oprávnění pro habilitaci v oboru Občanské právo vyprší fakultě na podzim roku 2018, samozřejmě bude snaha o její prodloužení. „Filip Melzer nasadil svým následovníkům hodně vysokou lafku. Odhaduji, že další návrh na zahájení habilitačního řízení dostane-

me na jaře. Kromě toho mě již kontaktovali dva akademičtí pracovníci z jiných univerzit, kteří by měli zájem získat titul docent právě u nás,“ naznačila děkanka. Současně předpokládá, že fakulta v blízké době získá akreditaci pro další dva obory. (eha)

Filip Melzer přednesl svou habilitační přednášku na zasedání vědecké rady začátkem listopadu.

A man with short brown hair, wearing a dark sweater with horizontal stripes in yellow, green, and grey, is sitting at a wooden desk in a laboratory. He is looking towards the camera with a slight smile. On the desk in front of him is a black electronic device with a microphone attached to it. To the left of the device is a white electronic unit with a green power button and some cables. In the background, there are green metal cabinets and various laboratory equipment.

věda

text: Martina Šaradínová
foto: Kristýna Erbenová

Vědci zjistili, že zpěv ptáků a lidský hlas vznikají stejně

Zvuky, které tvoří lidé a ptáci, se sice liší, ale vznikají zcela stejným způsobem. K tomuto překvapivému zjištění dospěl mezinárodní tým vědců, v němž nechyběli ani odborníci na zkoumání lidského hlasu Jan Švec a Christian Herbst z přírodovědecké fakulty. Pomocí unikátní experimentální sestavy, kterou vyvinuli, badatelé pronikli do hlubin hlasového orgánu ptáků a mohli detailně sledovat jeho fungování. Výsledky mnohaletého výzkumu zveřejnil jeden z nejprestižnějších vědeckých časopisů Nature Communications.

Teorie mechanismu tvorby zvuku u lidí je známá již od 50. let minulého století, kdy myoelasticko-aerodynamický mechanismus popsal nizozemský vědec Janwillem van den Berg. Podle něj se hlas tvoří vlivem tlaku vydechovaného vzduchu, který rozkmitá pružné hlasivky, a ty ovlivňují zvuk podle toho, jak jsou napnuty pomocí hrtanových svalů. Nyní se vědcům z Dánska, USA a Česka podařilo potvrdit, že tentýž princip funguje i u ptáků.

„Pro mě je to zjištění fascinující. Ukazuje se, že hlas ptáků, který na první poslech může připomínat pískání, se tvoří díky kmitání ptačích „hlasivek“ stejně jako u lidí. Někteří vědci to předpokládali, ale neexistovala metoda, jak to dokázat. Až nyní se podařilo v Dánsku vytvořit velice sofistikovanou experimentální sestavu a díky ní hypotézu potvrdit,“ uvedl Švec.

Experimentální sestava umožňuje vědcům vyjmout z opeřence hlasový orgán a napojením na umělý krevní oběh a stimulaci nervů ho udržet při životě. Do něj se vhání proud vzduchu a odborníci pomocí senzorů a monitorů sledují, jak ptačí „hlasivky“ fungují. Vědci dokáží navíc ptačí hlasový orgán prosvítit, takže mohou nahlédnout i do jeho nejskrytějších zákoutí a zachytit jeho velmi rychlé pohyby vysokofrekvenční kamerou. Zatímco lidské hlasivky se nacházejí v hrtanu, umístění hlasového orgánu – syringu u ptáků se liší a rozmanitý je i jeho tvar. Například u zpěvných ptáků se nachází v místě, kde se průdušnice rozděluje na průdušky.

„Jsme schopni detailně natočit mechanismus tvorby zvuku u ptáků od zebříčky pestré po pštrosa pomocí vysokofrekvenčních kamer. Poprvé ukazujeme, že ptáci vytvářejí zvuk stejným způsobem jako

lidé, tedy dle teorie myoelasticko-aerodynamického mechanismu,“ shrnul výsledky vedoucí týmu, biolog Coen Elemans z University of Southern Denmark.

Olomoučtí biofyzici spolupracovali s dánským týmem zhruba tři roky. Podle nich jsou výsledky využitelné i pro zkoumání lidského hlasu. „Mozek ptáků se používá jako zjednodušený model pro pochopení práce lidského mozku ve vztahu k produkci hlasu a řeči. Nové poznatky o mechanismu tvorby zvuku u ptáků proto můžeme využít například pro lepší diagnostiku vývojových a neurologických poruch hlasu a řeči,“ doplnil Švec, který se primárně věnuje právě výzkumu lidského hlasu. Je znám jako vynálezce videokymografie – unikátní metody pro vysokofrekvenční optické sledování kmitů hlasivek, díky níž lze snáze odhalovat i jemná poškození tohoto důležitého orgánu.

Výsledky olomoucké studie přispějí k účinnější léčbě rezistentní hypertenze

Výjimečný posun v léčbě obtížně léčitelného vysokého tlaku přinesla inovativní klinická studie olomouckého týmu z první interní kliniky lékařské fakulty. Výzkumníci pod vedením Jana Václavíka se zaměřili na účinky spironolaktonu, léku používaného několik desetiletí v léčbě srdečního selhání.

Ještě donedávna nebylo lékařům zřejmé, jaký lék zvolit u nemocných s rezistentní hypertenzí. „Jde o pacienty, kteří užívají nejméně tři léky snižující krevní tlak, a přesto se u nich nedaří dosáhnout cílových hodnot pod 140 na 90 mmHg,“ vysvětlil hlavní autor studie Jan Václavík.

Pro ověření účinnosti provedl olomoucký tým randomizovanou klinickou studii, ve které byli nemocní po dobu osmi týdnů náhodně rozděleni do dvou skupin. „Skupina aktivně léčených pacientů dostávala spironolakton a kontrolní skupina pouze placebo. Prokázalo se, že spironolakton je účinný a výskyt nežádoucích účinků minimální,“ uvedl Václavík.

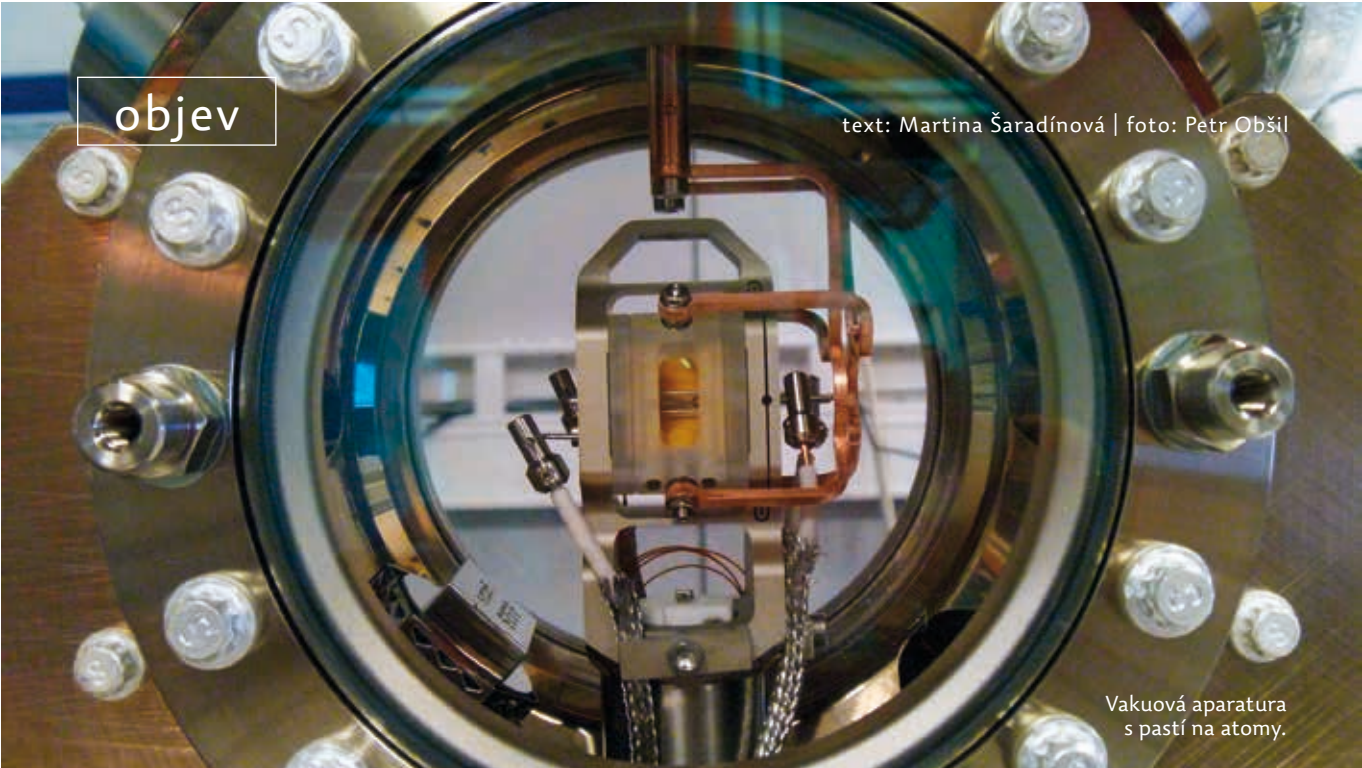
Kontrolovanou studii se spironolaktonem provedli odborníci z lékařské fakulty jako první a jejich výsledky se dostaly do doporučení odborných společností. „Mají

významný dopad na léčbu pacientů, kteří tento lék dostávají stále častěji. Letos byly výsledky navíc potvrzeny další, tentokrát britskou studií,“ dodal Václavík.

V České republice je zhruba 316 tisíc nemocných s rezistentní hypertenzí, celosvětově se jejich počet odhaduje na stovku milionů. „Pokud by tito pacienti dostávali spironolakton, dá se očekávat, že při dosažení lepších hodnot krevního tlaku budou chráněni proti vzniku infarktu myokardu, cévních mozkových příhod i proti předčasným úmrtím,“ upozornil Václavík.

Přínos pro klinickou praxi vynesl olomoucké studii jednu z letošních cen Discovery, které uděluje společnost Novartis výzkumníkům do 40 let za výjimečný posun na poli výzkumu v medicíně a farmacii. (mav)

Letošní laureát Discovery Award 2014 z lékařské fakulty Jan Václavík.

objev

text: Martina Šaradínová | foto: Petr Obšil

Vakuová aparatura
s pastí na atomy.

Optici vytvořili nejchladnější místo v Česku

Optici z přírodovědecké fakulty spolu s brněnskými kolegy z Ústavu přístrojové techniky Akademie věd ČR vytvořili nejchladnější místo v České republice. Nejdete ho ale na dně hluboké propasti či na vrcholu hor, ale v laboratoři. Odborníci tam dokázali lapit ve speciální vakuové pasti jednotlivé atomy vápníku a pomocí laserů je ochladili na teplotu, která se blíží absolutní nule. V tuzemsku je tento výsledek unikátní.

„Na pracovišti našich partnerů v Brně se nám podařilo vytvořit řetězek jednotlivých atomů hodně blízko teploty absolutní nuly, tedy teploty minus 273,15 stupně Celsia. Toto se již povedlo několika skupinám ve světě, v České republice je to ale poprvé. Pro nás to má velký význam, nyní se nám otevírají nové možnosti v bádání i technologických aplikacích,“ uvedl jeden ze členů výzkumného týmu Lukáš Slodička z katedry optiky.

Na pokusu čeští vědci spolupracovali s rakouskými kolegy z Univerzity v Innsbrucku. Ti pomáhali zejména s designem samotné pasti pro chytání jednotlivých iontů. Úspěšný experiment byl součástí ak-

tivit Centra excelence pro klasické a kvantové interakce v nanosvětě, který propojil olomoucké vědce z katedry optiky a Ústavu přístrojové techniky Akademie věd ČR.

„Je to část cesty, kterou jsme museli zdat. K našemu výzkumu potřebujeme mít izolované ionty a manipulovat s jejich pohybem na kvantové úrovni. Našemu společnému týmu se podařilo jednotlivé ionty zachytit a nyní na nich budeme studovat základní fyzikální jevy. Například jejich interakci se zářením, mechanické projevy iontů či kvantovou optiku,“ řekl další z mladých výzkumníků Petr Obšil.

Atomy zachycené v pasti elektrických polí jsou důležité například pro výzkum v oblasti metrologie. „Systémy s chycenými ionty izolovanými od okolního prostředí, které zároveň interagují s laserovým zářením, představují nejmodernější uspořádání pro experimentální studium kvantové mechaniky. Zároveň jsou v současné době považovány za jedny z nejlepších kandidátů pro realizaci ultrapřesných měření nebo kvantového počítání. Tyto druhy pokusů jsou mimo jiné schopny měření času zlepšit ještě o několik řádů,“ doplnil Slodička.

Absolutní nula je teoretická teplota, které podle současných poznatků není možné dosáhnout, ale lze se jí velmi přiblížit. Hodnota absolutní nuly je 0 K (kelvin) neboli $-273,15\text{ }^{\circ}\text{C}$.

A portrait of Ingeborg Fialová, a woman with short, curly blonde hair and glasses, smiling. She is wearing a dark blue blazer over a dark blue collared shirt. She is sitting at a desk with an open book in front of her. The background is a blurred bookshelf filled with books.

portrét

text: Ivana Pustějovská
foto: Eva Hobzová

Ingeborg Fialová

germanistka

Na jejím životě a osudech její rodiny se můžou vyučovat překotné dějiny 20. století ve střední Evropě. V tom příběhu nechybí Němci, Češi, Poláci, holocaust, odsun, emigrace, stesk. Ale jsou v něm i návraty, kariéra, přátelé, radosti a láska.

Ingeborg Fialová (*1961)

Vystudovala obor český jazyk a němčina na Filozofické fakultě UP, studia ukončila v roce 1986. Rok poté emigrovala do tehdejší Spolkové republiky Německo. Působila na univerzitě v Saarbrückenu jako odborná asistentka v Arbeitsstelle für Robert-Musil-Forschung a jako hostující docentka na univerzitě v Klagenfurtu. V roce 1992 se vrátila do Olomouce a nastoupila jako odborná asistentka na katedru germanistiky FF UP. V roce 1998 se habilitovala, v roce 2003 získala profesuru. Aktivně se podílela na obnově katedry, kterou několik let i vedla. V roce 1997 založila společně se svými učiteli, Lucy Topolskou a Ludvíkem Václavkem, Centrum pro výzkum německé moravské literatury. Je také zakladatelkou katedry judaistiky – Centra judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových.

Její odborný zájem se soustředí mj. na pražskou německou literaturu, německou moravskou literaturu, literární expresionismus. Přednáší a vede semináře o různých tématech německých literárních dějin a německé literární vědy. Podílí se na organizaci Olomouckých hovorů (nejen) o němčině, na kterých se představují zajímavé osobnosti, pro něž hraje němčina důležitou roli v pracovním i osobním životě.

Za svou práci získala v roce 2007 Zlatý čestný kříž za zásluhy o Rakouskou republiku. V roce 2010 pak Cenu za kulturu německého jazyka pro Centrum pro výzkum německé moravské literatury Olomouc.

Má v sobě kus „šlonzáctví“, té náтуры lidí ze Slezska, tam okolo Třince, krajiny mezi kopci, kde se nikdy nešlo úplně lehko. Mluvílo se tam polsky, německy a „po našemu“. Vedle toho v sobě nese tradici patricijské židovské olomoucké rodiny. Bohatých továrníků z rovinaté Hané. Na ten mix je pyšná, byť jedním dechem dodává, že to není její zásluha. „Myslím, že předkové do mě vložili pozůstatky staré monarchie. Šlonzáci z maminčiny strany se odmítali definovat národně, dokud je k tomu nepřinutil nějaký teroristický režim. Přes slezskou rodinu se převálily dějiny – napřed Poláci, pak Němci, pak vyhnání Němců, pak Československá republika... A Fürstové? Tatínkova rodina, bohatí Židé, kteří přišli do Olomouce v roce 1848 a plně se asimilovali. Dědeček, který zahynul v koncentráku, byl pokřtěný katolík.“ Kromě této více či méně vědomé dějinné stopy kdesi v duši dostala do vínku i jednu naprosto pozitivní věc – od dětství byla bilingvní. „Obě rodiny měly jako mateřštinu němčinu. I když jsem se narodila v socialistickém Československu, tak jsem jako děčko se svými prarodiči mluvila německy a trochu polsky. Čeština ke mně přišla až ve škole.“

Olomouc – Herzsache

Olomouc považuje za srdeční záležitost. Právě tady se na filozofické fakultě totiž seznámili její rodiče. Jako učitelé pak dostali umístěnku do Rýmařova. „Byly mi čtyři nebo pět, maminka se rozvedla a přestěhovali jsme se do západních Čech, do Ostrova nad Ohří. Můj nevlastní tatínek byl česko-

bratrský farář, takže jsem byla vychovávána evangelicky.“

Když se rozhodovala, co bude studovat, chtěla češtinu. Jenže co k ní? Nejjednodušší bylo přidat to, co důvěrně znala – němčinu. Na filozofickou fakultu UP nastoupila na počátku osmdesátých let. „Došlo k úplnému přerodu – chytila mě němčina a čeština byla tak nějak u ní...“ Když mluví o učitelích, kteří ji ovlivnili, kterých si váží, které má ráda – znovu a znovu opakuje dvě jména – Ludvík Václavek a Lucy Topolská. Na studia vzpomíná ráda, našla partu podobně smýšlejících lidí, se kterou v tehdy oblíbené studentské vinárně – „Študáči“ – debatovali třeba nad Starým zákonem. „Byla to pro mě doba uvědomění si, kdo jsem, kde stojím, kam chci, kdo je můj přítel a kdo nepřítel.“

Saarbrücken – emigrace

Na konci školy uvažovala o pokračování doktorského studia v tehdejší Německé demokratické republice, ale narazila. Už neplatilo to, čemu se smála na začátku studia. „Prý mě tehdy přijali, aby režim ukázal, že i děti ‚kněžourů‘ můžou studovat.“ V roce 1986 už nikdo nic dokazovat nechtěl, a tak jí další studium prostě zatrhli. „Tehdy jsem se rozhodla, že tady nebudu,“ vzpomíná na okamžik, kdy ji „zkoupali“ u zkoušky z marxismu a ona se odhodlala k zásadnímu rozhodnutí – emigraci. O pár měsíců později opravdu utekla. Napůl legálně a – jak bylo v té době zvykem – její odchod měl tragikomickou příchuť. V tehdejších západním Německu žila část odsunutých ro-

diny a babička jí tak mohla poslat oficiální pozvání. Poslala. A odjela na návštěvu do Olomouce. A umřela. V Olomouci. Inge tak odjížděla za železnou oponu na pozvání mrtvé babičky a celou dobu se ve vlaku třásla, jestli to někdo nezjistí. O tom, že se nevrátí, řekla jen pár lidem. „Ani rodičům ne. Přemlouvali by mě.“

Začátky emigrace prožila u příbuzných ve vesnici na severu Německa. Když vyslovuje několikáslovné jméno vísky, zní to stejně vesele, jako když se na zem vysype pytlík rezavých hřebíků. Po pár měsících se oklepala a rozhodla se, že chce dělat to, co nemohla doma – studovat. Spletitou cestou se dostala do Saarbrückenu, kde skutečně po mnoha peripetiích získala místo na univerzitě a věnovala se germanistice.

Olomouc – návrat

Když pak přišel listopad 1989, neváhala. I když už měla v Německu existenci, dokonce trvalé místo, vrátila se. Do Olomouce, na filozofickou fakultu, na katedru germanistiky. „Měla jsem pocit, že když něco

vědecky dělám, tak lidi, kteří by to měli číst a třeba mě i pochválit, jsou tady.“ Podílela se na obnově katedry, několik let ji i vedla. Na devadesátá léta vzpomíná jako na období plného nadšení, energie. Na nesmírně hektický čas. „Reformovali jsme studium po německém způsobu a vystavěli jsme elitní germanistiku, která v té době byla široko daleko nejlepší. Pomohlo, že přišli kolegové z Německa, kteří měli chuť věci měnit a že tam zároveň byl Ludvík Václavek a Lucy Topolská, kteří měli znalosti a udržovali i kontinuitu.“

Ani dobrá vůle germanistů celého světa ale nezabránila tomu, co se s němčinou stalo – přestal o ni být zájem. Univerzálním jazykem se stala angličtina. „To je teď moje velké téma – bojuju za zachování němčiny v Čechách. Je to boj, který má smysl,“ říká a realisticky dodává: „Nikdy to už nebude tak masový obor a němčina už nebude nikdy lingua franca střední Evropy. To je fakt.“

Štve ji, že mizí němčina jako jazyk vědy. „Jako jazyk komunikační samozřejmě přetrvává, to je jasné. Vadí mi ale, že když se třeba

v Německu koná kongres a jsou tam skoro sami Němci a pár Američanů, kteří se věnují německým tématům, mluví se: anglicky! V Německu se dnes například přírodní vědy učí prakticky jen anglicky. To znamená, že zaniká jistý proud vědění a myšlení, to, čemu se říkalo *Naturwissenschaften*, což je trochu jiný přístup ke světu než ten angloamerický. A to nemluvím o tom, že studovat naše dějiny je bez znalosti němčiny zcela nemožné. Je mi to líto, protože jakmile zanikne jeden jazyk, zanikne jeden způsob pohledu na svět.“

Když má odpovědět na otázku, jak teď vidí sebe, napíše se minerálky a udělá nečekaně dlouhou pomlku. „Jsem spokojená. Jsem spokojená s tím, jak běží katedra, vím, že to dnes není snadné, jsem ráda, že funguje naše Centrum pro výzkum německé moravské literatury. Myslím, že mě přešla soutěživost, že jsem se zklidnila, i díky partnerovi, který je mou oporou. Najednou mám čas na projekty, jako jsou hovory o němčině, na učení, které mě strašně baví, na překládání, na čtení... Prostě mám teď čas na život.“

"To je teď moje velké téma – bojuju za zachování němčiny v Čechách. Je to boj, který má smysl."

Ludvík Václavek
emeritní profesor

Profesorka Ingeborg Fialová – Fürstová absolvovala studium na Filozofické fakultě UP v dobách normalizace. Patřila k těm studentům, kteří se stýkali i s politicky „vyřazenými“ učiteli. Po návratu z emigrace vyvíjela a vyvíjí intenzivní činnost nejen jako úspěšná pedagožka a velmi plodná literární historička. Z její bytostné iniciativnosti, vlastní rodu Fürstů, vychází nejen její zakladatelský impetus (Centrum pro výzkum moravské německé literatury, katedra judaistiky), ale také obratné a úspěšné vedení katedry germanistiky (po 13 let). Její „studentská letora“ ji činí blízkou studentům a doktorandům, její „myšlenkový svět“ budí uznání a obdiv spolupracovníků a vrstevníků u nás i v bohatě kontaktovaném zahraničí.

Marie Krappmann
katedra germanistiky

Inge Fialovou jsem blíže poznala jako studentka a členka projektového týmu, jehož cílem byl výzkum moravské německy psané literatury. Výsledkem tohoto projektu je Arbeitsstelle für deutschmährische Literatur, jediná univerzitní instituce v Evropě, která se touto tematikou v řadě publikací zabývá. Podobný průběh vykazuje i další projekt iniciovaný Inge Fialovou, totiž Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových. Dnes je samostatným studijním programem a vědeckým institutem na vysoké úrovni, který má na kontě řadu úspěšných projektů a kvalitních publikací. Pro odborníky je Inge Fialová v první řadě jednou z nejznámějších českých germanistek, jako její (nikoli bývalá) žačka ale musím zdůraznit, že na prvním místě pro ni byli vždy ti, které učila.

Čestná profesura pro Jana Štěpána. Přivezl ji z Katovic

Slezská univerzita v Katovicích udělila Janu Štěpánovi z katedry obecné lingvistiky a katedry filozofie čestnou profesuru. Polský Ústav filozofie Fakulty společenských věd tak zpečetil dlouholetou spolupráci s vědcem z Univerzity Palackého.

„Je to ocenění mé pětadvacetileté spolupráce se Slezskou univerzitou. Mám velkou radost. A mimo jiné i volný přístup do všech zařízení univerzity,“ uvedl profesor Jan Štěpán z filozofické fakulty. Udělení čestné profesury předcházela podle něj řada studijních pobytů, konferencí i zvaných přednášek. (map)

Budoucí zubaři radili dětem, jak správně čistit zuby

Se zásadami ústní hygieny a správné péče o chrup seznamovali studenti a odborníci Kliniky zubního lékařství děti ze základních škol i širší veřejnost. Na olomouckém Horním náměstí si školáci spolu s budoucími zubaři vyzkoušeli správné čištění zubů na modelech lidského chrupu a vyslechli přednášku s videoukázkami k příčinám vzniku zubního kazu. Hlavním cílem Českého dne zdravých zubů bylo zvýšit informovanost veřejnosti o příčinách nejčastějších onemocnění dutiny ústní. „Jejich výskyt je bohužel poměrně vysoký i u dětí,“ doplnila Julie Morozová z Kliniky zubního lékařství. Olomouc se díky lékařské fakultě do preventivního projektu zapojila poprvé. (mav)

Neopakovat minulost! Projekt Podzim komunismu dokázal v Pevnosti poznání inspirovat

Šestadvacet let po sametové revoluci se interaktivní muzeum vědy Pevnost poznání stalo dějištěm popularizačního projektu Podzim komunismu. Jeho cílem bylo skrze

metody zážitkové pedagogiky přiblížit a pochopit každodenní radosti i strasti 80. let v socialistickém Československu. Projekt chtěl také varovat před opakováním chyb naší minulosti. Organizátoři z řad Cechu studentů historie olomoucké katedry historie připravili jak diskuzi o dospívání v socialismu, tak zdramatizované projevy komunistických státníků a osobností, které se tehdejšímu režimu dokázaly postavit čelem. (ciz)

Na snímku Kryštof Zlatník v roli bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Milouše Jakeše.

foto:
Eva Hobzová
Milada Hronová
Velena Mazochová

Dominik Duka vyzval ke společné zodpovědnosti

Aktuální přesah myšlenkového odkazu J. L. Fischera a doba jeho působení v Olomouci byly tématem dvadvacáté přednášky k počtům prvního rektora obnovené olomoucké univerzity. V zaplněném olomouckém Arcibiskupském paláci ji přednesl kardinál Dominik Duka.

Dominika Duku přivítal v Olomouci rektor Jaroslav Miller a připomněl jeho kontakty s Univerzitou Palackého. „V první polovině devadesátých let až do roku 1998 přednášel na teologické fakultě biblistiku. Takže pane kardinále, vítejte zpátky na domácí půdě,“ uvítal hosta.

Vybrané myšlenky prvního rektora zasadil kardinál do rámce společenského, politického a kulturního vývoje uplynulého 20. století včetně dvou světových válek a dvou diktatur. Právě v souvislosti s palčivými otázkami demokracie a totality vyzdvihl aktuálnost Fischerovy úvahy o principech vývoje společnosti. „Říká, že vývoj je veden principem zachovným a principem rozvoje. Dnes často zapomínáme, že nejen progresivní, ale i ten zachovný, konzervativní přístup je v životě bezpodmínečně nutný,“ upozornil Duka.

Pozvání Univerzity Palackého přijal kardinál jako poctu i výzvu. „Snad můžeme přimnout, že z pozice církve je to podaná ruka k tomu, abychom si v naší zemi a především v této době byli vědomi zodpovědného přístupu ke své domovině, kultuře a k naší civilizaci. Vytvářeli jsme ji společně a přes všechny katastrofické momenty, kterými prošly naše dějiny, jsme zde a můžeme je hodnotit kriticky, pravdivě a se vzájemnou úctou,“ dodal Duka. (mav)

Pedagogická fakulta má nové propagační video

Poprvé ho představila na Gaudeamu, evropském veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání.

Pedagogická fakulta připravuje nový spot každý rok. „Vždy je to práce především našich studentů. A i v tom letošním se snažíme zájemcům o studium představit fakultu, její prostředí, laboratoře, dílny i ateliéry. V několika minutách přibližuje i naši nabídku vzdělávacích technologií a moderních výukových metod,“ řekl Čestmír Serafín, děkan fakulty. (map)

Odborníci z teologické fakulty nabízejí digitalizovaný komplet všech ročníků časopisu Hlídky

Digitalizaci katolického časopisu Hlídky, který vycházel v Brně v letech 1884–1941, dokončili odborníci z cyrilometodějské teologické fakulty. Do podoby PDF dokumentů převedli všechny ročníky a zpřístupnili je na webových stránkách katedry systematické teologie. „Jde o kvalitní periodikum, které překračuje rámec teologie a obsahuje řadu studií, které mohou vzbudit také zájem historiků, filozofů nebo literárních vědců,“ uvedl vedoucí týmu Ctirad Pospíšil. Některá neúplná čísla nebo ročníky bylo nutné dohledávat, opravovat a kompletovat, nyní je mají zájemci k dispozici na jednom místě i s doplněným abecedním seznamem autorů. (mav)

Britská expertka představila aktuální trendy ve výzkumu paliativní péče

Nancy Prestonová z Mezinárodní observatoře paliativní péče Univerzity v Lancasteru byla hlavním hostem přednáškového dne Ústavu ošetřovatelství fakulty zdravotnických věd. Evropská expertka, která se zaměřuje na kontrolu symptomů v posledním roce života a na integraci péče o nevyléčitelně nemocné, seznámila s vývojem ošetřovatelského výzkumu ve Velké Británii a představila metody a postupy využitelné v Česku. Věnovala se rovněž pokynům – guidelines, které byly pro výzkum paliativní péče vypracovány. „Tím, že jde o umírající pacienty, má výzkum řadu komplikací, které právě připravené směrnice upravují,“ vysvětlila Prestonová. (mav)

Koně vyměnila za kontrolovanou vibraci a vyhrála

Jako vítězka vkročila do zimního semestru Hana Bednářiková z fakulty tělesné kultury. Diplomová práce, jíž současná doktorandka vloni završila své studium fyzioterapie, získala první místo mezi magisterskými pracemi na zářijové výroční konferenci fyzioterapeutů v belgickém Gentu.

V práci se zabývala hodnocením specifického proprioceptivního cvičení pomocí přístroje Redcord Stimula u pacientů s chronickou bolestí bederní páteře. Kontrolované vibrace tohoto přístroje se využívají ke snížení intenzity bolesti.

„Je to vlastně náhoda. Moji skrytou láskou jsou koně. Už v bakalářské práci jsem se věnovala hipoterapii, chtěla jsem se jí zabývat i v magisterské práci, jenže zrovna v té době jsem nemohla mít k dispozici klienty, které bych potřebovala,“ prozradila Bednářiková.

Přijala tak nabídku Davida Smékala z katedry fyzioterapie na práci se zmíněným přístrojem. Z výsledků studie, do které bylo zapojeno čtrnáct klientů, vyplynulo, že se vibrace jeví jako vhodný prostředek pro terapii, kde je cílem snížení bolesti. „Pacienti také uvedli, že po terapii lépe vnímají své tělo,“ dodala Bednářiková.

Její práce zaujala už na půdě Univerzity Palackého, v únoru byla oceněna druhým místem na Cenách rektora. Jako doktorandka se ovšem nyní opět věnuje koním, respektive vlivům hipoterapie na vybrané pohybové aspekty u dětí s mozkovou obrnou. (vim)

foto:
Velena Mazochová
Martina Šaradínová
Ivana Pustějovská
archiv Hany Bednářikové

UP host v UPointu

UPoint, univerzitní informační centrum a obchod na olomouckém Horním náměstí, rozšířil své aktivity. Nově je také místem neformálních večerů s akademickými osobnostmi. Program, nazvaný UP host, zahájilo povídání s rektorem Jaroslavem Millerem. (ipu)

Voliči poslali do senátu právnické fakulty 11 nováčků

Složení akademického senátu právnické fakulty doznalo po volbách výrazné obměny. Jedenáct křesel z patnácti obsadili noví senátoři. Ti budou svou funkci zastávat tři roky. Nové členy senátu vybírala akademická obec v listopadu z rekordního počtu 50 jmen. Do učitelské komory se mohlo dostat devět, do studentské pak šest kandidátů, kteří získali nejvíce hlasů v jednotlivých kuriích. „V porovnání s minulými volbami výrazně vzrostla volební účast,“ zhodnotila Gabriela Halířová, předsedkyně volební komise. Voleb se účastnilo 77 procent voličů z řad akademiků, studentů přišlo 28 procent. (eha)

Složení AS PF UP pro funkční období 2015–2018

učitelská komora: Michal Bartoň, Filip Dienstbier, Filip Melzer, Klára Hamuláková, Václav Stehlík, Lenka Westphalová, Kateřina Frumarová, Ondřej Svaček, Filip Ščerba
studentská komora: John Gealfow, Milan Vařeka, Ondřej Sasín, Veronika Pochylá, Radim Vaněk, Luděk Plachký

Promoci po padesáti letech si zopakovali zlatí absolventi dvou fakult

Od letošního podzimu se titulem „zlatý absolvent“ či „zlatá absolventka“ může chlubit téměř osm desítek bývalých posluchačů přírodovědecké fakulty a přes sedmdesát někdejších studentů medicíny. Studentská léta si po padesáti letech připomněli společně se současným vedením svých fakult. Podle proděkana přírodovědecké fakulty Romana Kubínka zlatá promoce absolventům dokazuje, že je fakulta stále jejich alma mater. „Naše absolventy určitě potěší, když je pozveme, a my jsme rádi, že se jim tu líbí. Například studentskou hymnou rozezněli aulu tak, jak to moc často neslycháme,“ složil absolventům poklonu Kubínek.

„Svůj život jste zasvětili pomoci druhým a úcta, kterou váš obor i vy osobně zasluhujete, není žádným klišé. Je třeba si to připomínat především ve chvílích, kdy se tuzemská i evropská veřejnost pře o základní hodnoty naší kultury a civilizace,“ uvedl prorektor Petr Bilík při přivítání někdejších mediků. (srd, mav)

úspěch

Karel Frömel: „Úspěch je, že dělám něco, co má smysl“

Profesor Karel Frömel (na snímku vpravo), který patří k vědeckým oporám fakulty tělesné kultury, převzal na listopadovém kongresu Mezinárodní federace tělesné výchovy v marockém Rabatu ocenění za zásluhy o rozvoj tělesné výchovy.

„Vážím si toho, ale jde především, a to jsem také při předávání řekl, o ocenění mého výzkumného týmu, kolegů a fakulty, ocenění toho, že se věnuje tématu, které v současnosti nepatří úplně k prioritám, přestože by mělo,“ uvedl profesor.

Kdyby jej kolegyně Jana Vašíčková, která na kongresu hovořila o školní po-

hybové aktivitě v životním stylu středoškoláků, nepřemluvila, prý by si pro ocenění nejel. Na cenách si Frömel nepotrpí, o úspěších nepřemýšlí.

„Úspěch je totiž to, že můžu dělat něco, o čem si myslím, že má smysl. Že mám nejen u nás, ale i v zahraničí vytvořený tým pracovníků, kteří kvalitativně rostou a pokračují v tom, co jsme začali. Tady vlastně vidím největší úspěch, že mám následníky,“ komentoval Frömel.

Profesor vede fakultní Institut aktivního životního stylu. Za zásluhy o roz-

voj se před časem stal prvním laureátem fakultní Síně slávy. Jeho tým před dvěma dekádami navázal kontakty se zahraničními odborníky, především s Jamesem Sallisem z univerzity v San Diegu, fakulta tak začala do České republiky přinášet mezinárodní výzkumné techniky. Díky mezinárodní spolupráci a také výzkumnému záměru Pohybová aktivita a inaktivita obyvatel České republiky v kontextu behaviorálních změn se fakulta dostala až na současnou přední pozici mezi českými tělovýchovnými pracovišti. (vim)

Špičkový plastický chirurg a absolvent Univerzity Palackého Bohdan Pomahač dostal státní vyznamenání

Medaili Za zásluhy v oblasti vědy udělil prezident republiky světově uznávanému plastickému chirurgovi Bohdanu Pomahačovi. Jeden z nejvýznamnějších absolventů Univerzity Palackého a laureát jejího čestného titulu doctor honoris causa převzal státní vyznamenání na Pražském hradě při příležitosti oslav vzniku Československa 28. října.

„Byla to velice důstojná oslava, pan prezident měl vynikající projev. A byla také radost se potkat se spoustou zajímavých lidí. Pro mě, a myslím, že pro všech-

ny, převládá naprosto pozitivní dojem, a věřím, že všichni ocenění si vyznamenání právem zasloužili,“ uvedl Bohdan Pomahač.

Obor Všeobecné lékařství absolvoval Bohdan Pomahač na olomoucké lékařské fakultě v roce 1996. Poté nastoupil na Brigham and Women's Hospital Boston, kde od roku 2007 vede popáleninové a traumatologické centrum. Jeho tým provedl před čtyřmi lety první kompletní transplantaci tváře ve Spojených státech amerických. (mav)

Impuls pro tvorbu etických pravidel kopírování. V Německu ho hledá tým vedený vědcem z Univerzity Palackého

Pavel Zahrádka z katedry sociologie, kulturní antropologie a andragogiky filozofické fakulty hledá etická pravidla pro sdílení obsahu na internetu. Jeho mezinárodní výzkumný tým se etice kopírování věnuje v prestižním německém Centru interdisciplinárního výzkumu v Bielefeldu.

„Zajímá nás především rozpor mezi zákonnými regulami a praxí spotřebitelů, který může sloužit jako impuls pro vytvoření nových etických pravidel pro kopírování. Pravidel, která budou respektována širokou veřejností a ve výsledku mohou i sloužit ke sladění autorského zákona s potřebami spotřebitelů,“ říká Pavel Zahrádka. Část z jeho výzkumného týmu se zabývá odhalováním

zásad, kterými se řídí uživatelé internetu, nerespektující autorský zákon. Podle Zahrádky se jedná o ty, kteří stahují nebo sdílejí nelegálně šířené digitální obsahy na internetu, například hry, filmy nebo elektronické knihy.

„Představitelé komerčních nadnárodních společností nebo organizací na ochranu autorských práv označují tyto lidi za bezcharakterní zloděje, kteří zneužívají anonymitu internetu. My se však domníváme, že stávající nelegální praktiky mnohých uživatelů internetu, tzv. pasivních či aktivních pirátů, mají svůj základ v představě o tom, co je legitimní a nelegitimní kopie a že se tato představa nepřekrývá se zákonnou definicí legální a nelegální kopie,“ přibližuje Zahrádka. (map)

Olomoučtí vědci obdrželi ocenění za vývoj veterinární vakcíny proti borelióze

Jednu ze čtyř letošních cen Technologické agentury ČR za aplikovaný výzkum získal projekt speciální vakcíny proti lymeské borelióze pro veterináře. Na jejím vývoji se podílel Ústav imunologie lékařské fakulty. Technologie přípravy byla přitom zacílena na přenos výsledků výzkumu do průmyslové praxe.

Pro konstrukci vakcín vědci ověřovali vhodnost vybraných antigenů. „Vytvořili jsme rekombinantní proteinové konstrukty, které spojují imunologicky dominantní úseky antigenů hlavních zástupců borelii vyskytujících se v evropské oblasti. Tyto rekombinantní proteiny jsou základem nové vakcíny,“ vysvětlil princip oceněného řešení přednosta Ústavu imunologie Milan Raška.

Vzorky přípravku vyhověly laboratorním testům na zvířatech a nyní se biotechnologicky optimalizují pro preklinické testování. V případě příznivých výsledků se rozběhne registrační proces, jehož výsledkem by měl být moderní veterinární léčivý přípravek. V další fázi výzkumu se vědci chtějí zaměřit na přípravu a výrobu vakcíny využitelné při léčbě boreliózy u člověka.

Oceněný projekt Multiepitopová syntetická vakcína proti borelióze pro veterinární aplikace zvítězil v kategorii Řešení pro kvalitu života. Na jeho realizaci spolupracovali olomoučtí vědci s kolegy

z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství Brno, Ústavu organické chemie a biochemie Praha, Fyzikálního ústavu AV ČR a z firmy Bioveta z Ivanovic na Hané. (mav)

Autoři oceněného projektu při slavnostním vyhlášení Cen TAČR.

úspěch

Projekt pedagogické fakulty E-Bezpečí je nejlepší v republice. Postupuje do evropského kola

Vzdělávací aktivity pro rodiče i děti zaměřené na bezpečné využívání internetu, řešení problémů se šikanou na sociálních sítích nebo provoz online poradny – to jsou nejdůležitější aktivity pedagogů z Univerzity Palackého, kteří jsou zapojeni do projektu E-Bezpečí. Že má jejich práce smysl a skvělé výsledky, potvrdila „zlatá“ medaile, kterou získali v národním kole prestižní soutěže s názvem Evropská cena prevence kriminality za rok 2015. Projekt E-Bezpečí bude Českou republiku reprezentovat v Lucembursku.

Projekt Centra prevence rizikové virtuální komunikace se za dobu své existence

významně vepsal do povědomí veřejnosti svým zaměřením na prevenci bezpečného chování dětí a mládeže v prostředí internetu. „Velmi mě těší, že práce kolegů obdržela tak významné ocenění a bude reprezentovat Českou republiku. Vnímám to i jako úspěch naší fakulty,“ řekl Čestmír Serafin, děkan pedagogické fakulty.

Evropská cena prevence kriminality je prestižní soutěž oceňující každoročně nejlepší projekt v této oblasti. Poprvé byla udělena v roce 1997 za účasti Velké Británie, Belgie a Nizozemí. Dnes umožňuje sdílení a výměnu zkušeností na poli prevence kriminality v rámci EU. (map)

Univerzita má unikátní Jean Monnet Centre of Excellence zaměřené na právní problémy EU

Na právnické fakultě vzniklo elitní Centre of Excellence v oboru evropského práva. V Česku jde o ojedinělou instituci speciálně zaměřenou na klíčové právní problémy Evropské unie. Zasloužil se o to tým Naděždy Šiškové z katedry mezinárodního a evropského práva. Jeho projekt uspěl v letošní výzvě Evropské komise v prestižním programu Jean Monnet.

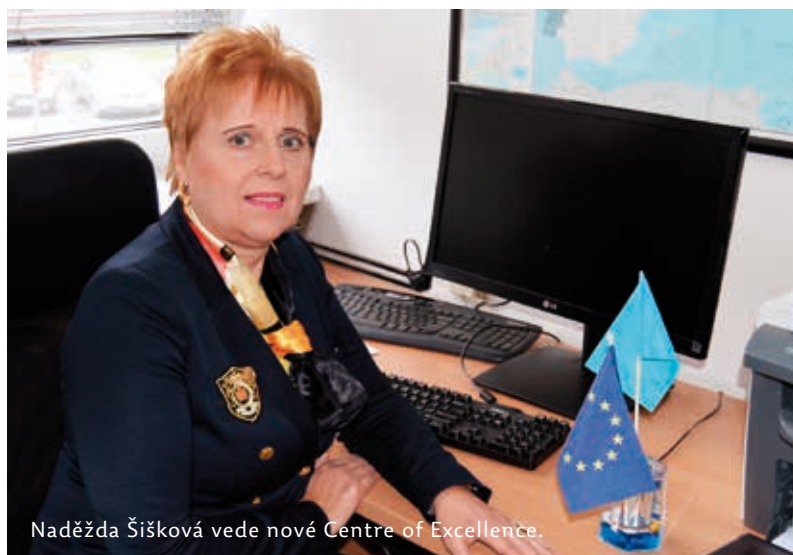
„Zaměříme se na řešení aktuálních právních problémů v souvislosti s budoucím vývojem a reformou Unie. Projekt má celouniverzitní působnost,“ řekla Naděžda Šišková. Základ činnosti centra budou tvořit konference, odborná setkání, kulaté stoly s europoslanci, členy Evropské komise nebo například se soudci Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva. „Oslovit chceme jak učitele a studenty z naší univerzity, tak laickou veřejnost,“ podotkla Šišková. Projekt počítá rovněž s výzkumnými aktivitami v podobě přípravy kolektivní monografie, která vyjde v zahraničí v anglickém jazyce.

Jean Monnet Centre of Excellence je tříletý projekt s možností prodloužení. Pracovat na něm bude vysoce kvalifikovaný tým

odborníků na evropskou problematiku z právnické fakulty ve složení Ondřej Hamulák, Michal Petr a Blanka Vítová. Doplní je experti z praxe a externě se zapojí i renomovaní vědci ze zahraničí.

Úspěch týmu Naděždy Šiškové v programu Jean Monnet není na právnické fakultě

letos jediný. Grant, tentokrát Jean Monnet Chair, získal od Evropské komise i projekt přihlášený Václavem Stehlíkem a jeho spolupracovníky. Tato podpora umožní fakultě posílit výuku předmětů z oboru evropského práva nebo zkvalitnit výzkum zaměřený na evropskou integraci. (eha)

Naděžda Šišková vede nové Centre of Excellence.

Přírodovědci pomohli gymnazistům k titulu České hlavičky

Významné ocenění pro vědecké talenty České hlavičky získali letos v jedné z kategorií studenti olomouckého Slovanského gymnázia Tomáš Heger a Martin Vondrák. V prestižním klání se prosadili s prací z oblasti počítačové biochemie. Velkou zásluhu na tom mají i jejich školitelé z přírodovědecké fakulty a Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů (RCPTM).

„Pro mě je to určitě nejvyšší ocenění, jaké jsem kdy dostal. Je to největší úspěch v mém životě,“ uvedl Vondrák. Stejně vy-

soko staví ocenění i jeho kolega. Oba studenti se přitom mohou pochlubit několika významnými úspěchy za vědu. Spolupráce s přírodovědci začala díky projektu Badatel, do nějž se nadaní studenti úspěšně zapojili. Ceny sklízeli i ve středoškolské odborné činnosti a na mezinárodním poli.

České hlavičky získali za práci Katalýza nukleotických ribozymů. Zaměřili se v ní zejména na geometrii místa, kde se řetězec molekuly RNA štěpí. Pomocí statistiky se snažili najít určitý vzor, který každý z ribo-

zymů při štěpení preferuje. Nakonec se jim podařilo bioinformaticky analyzovat veškeré známé krystaly aktivních míst těchto enzymů.

„Oba studenti projevili neobvyklé nadšení a zápal pro řešení vědeckého projektu. Dokázali na projektu pilně pracovat, samostatně zpracovávat odbornou literaturu, čerpat z ní poznatky a kriticky je třídit. Díky tomu zaslouženě sklízí úspěchy,“ řekl jejich školitel Pavel Banáš z RCPTM. (srd)

jazykové okénko

Perfekcionista postoj k jazyku vychází z názoru, že jestliže mají jazykové prostředky dobře a účinně sloužit, musejí být co nejpreciznější – musejí v maximální míře tvořit systém a vykazovat co nejméně nepravidelností. Jazykový perfekcionista bude např. toho názoru, že *hruška* je pouze plod a ne strom, na kterém *hrušky* rostou (ten strom má přece pojmenování *hrušeň*). Dále se osobě s perfekcionista přístupem k jazyku nebude zdát např. věta *onemocněl salmonelou* (přesnější by přece bylo *onemocněl salmonelózou*).

Jazykoví perfekcionista jsou velmi často odborníci v různých vědních a technických disciplínách, tedy osoby zvyklé na přesné termíny a vůbec na logické vztahy v terminologických soustavách. Např. jednoho mého dobrého známého, technického odborníka, který disponuje vysokou kulturou mluveného i psaného vyjadřování, přímo dráždí výrazy jako *nicméně* (nemá přece smysl odečítat nulu), dále *nočník* (ten přece děti nepoužívají pouze v noci), *ručník* (ten se zase nepoužívá pouze na ruce), překvapují ho formulace jako *přijmout rozhodnutí jednohlasně* (to prý znamená jen *jedním* hlasem, ne všemi hlasy) a samozřejmě i předložková spojení jako *studovat na fakultě* nebo *pracovat na poště* (obojí prý lze pouze na povrchu, na vyvýšeném místě, např. na střeše). Mluvili jsme spolu také o „nepatřičnosti“ slovních spojení *malý domek* (domek je vždycky malý) a dále *mladá holka*, *zjednodušený stereotyp*, *dvě poloviny*, *vidět na vlastní oči*, *vrátit se zpět* apod.

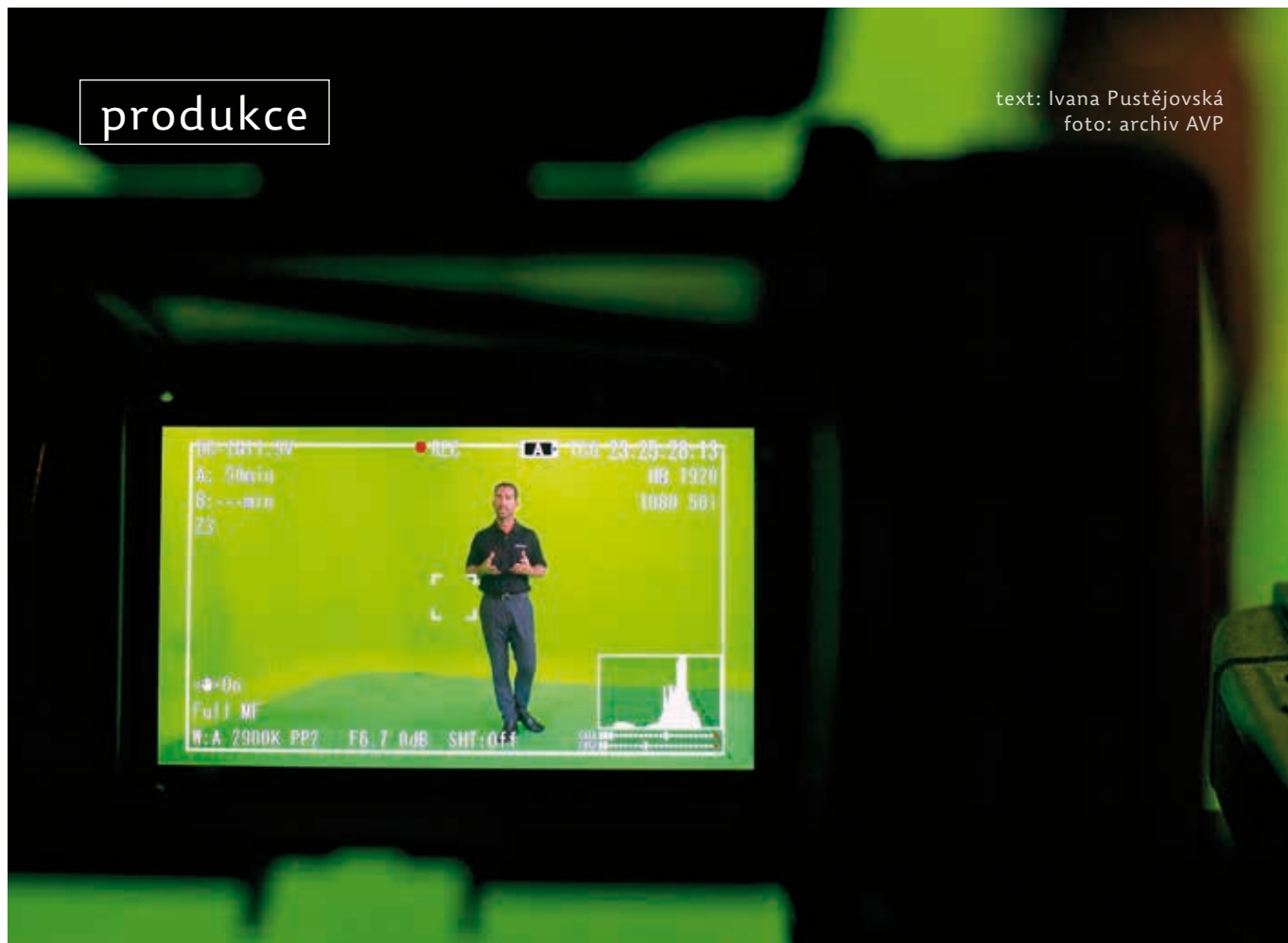
Aniž bych chtěl znevažovat kohokoli, kdo cítí zodpovědnost za svůj jazyk a za úroveň veřejné komunikace, chtěl bych konstatovat, že perfekcionismus v prožívání jazyka není asi nic užitečného. Rozhodující v hodnocení jazyka a jeho kvalit je totiž funkčnost, ne jen nějaká technická přesnost. Důležité je, že se slovu *hruška* podle kontextu porozumí – snadno se odvodí, zda jde o strom, nebo o jeho plod. Spojení jako *studovat na fakultě* zase vyplývají z vývoje jazykového systému a z proměn funkcí předložky na a dorozumění to nijak nepřekáží. A formulace jako *zjednodušený stereotyp* prostě umožňují posluchači nebo čtenáři, aby se tolik nenamáhal – skoro totéž se mu napoví dvěma způsoby a to opět přispěje k rychlému srozumění.

Jazyk je tedy stejně nepřesný a „nelogický“, ale zato účinný, adaptabilní a životaschopný jako celý náš živočišný druh.

Svůj jazyk nejenom užíváme ke komunikaci, ale také jej prožíváme. To, jak mluvená i psaná čeština vypadá, je asi málokomu úplně jedno. A jedním ze způsobů prožívání jazyka, který není vůbec cizí např. právě lidem z univerzity, je jazykový perfekcionismus.

Ondřej Bláha
jazykovědec, FF UP

Autorův pořad *Okolo češtiny* vysílá Český rozhlas Olomouc každé úterý v 9:45 a 14:45.

Audiovizuální produkce UP: Přišel jsem, viděl jsem, natočil jsem

Málokterý šéf si může dovolit zhodnotit práci svého týmu slovy: „Úspěch je, když nás při práci není vidět, ale naše práce vidět je.“ Martin Müller, vedoucí Audiovizuální produkce Univerzity Palackého, si ale právě takový cíl dát může. On a jeho tým jsou totiž „oči a uši“ univerzity. Ozvučují, natáčejí, stříhají. Opravdu je nemusíte vidět. Když ale budete pořádát prestižní konferenci nebo unikátní operaci přenášenou obrazem kolegům desítky kilometrů daleko, budete chtít, aby byli po ruce.

Jejich práce se dá rozdělit do několika oblastí: Zaznamenávají slavnostní akty, jako jsou promoce, přednášky úspěšných absolventů. Současně poskytují podporu při univerzitních projektech. No a do třetice nabízejí své služby i okolnímu světu, externím firmám. „Vše se týká audiovizu-

ální výroby a supervize. Máme i televizní studio, kde vznikají komponované pořady. Točíme v exteriérech i interiérech, pracujeme s herci, točíme dokumenty, propagační klipy pro fakulty,“ vypočítává Müller.

Univerzitní prostředí má svá specifika – jedním z nich je aktivní práce se studenty. „Spolupracujeme s nimi, aktuálně pod naší supervizi vzniká například projekt A15, což je vědecko-popularizační projekt studentů FF. Ze studentů a především z absolventů si pak vybíráme i externí spolupracovníky. Vychováváme si je. I když pak odejdou, víme, že se na ně můžeme obrátit.“ Tříčlenný tým Audiovizuální produkce tak doplňuje zhruba čtyřicítka externistů – stříhačů, zvukařů, kameramanů atd.

Práce Müllerova týmu se proměňuje v čase, stejně jako se mění aktivity univerzity. „Můj cíl je vybudovat respektované produkční centrum, které bude naprosto transparentní. Pohledem na naše webové stránky musí každý hned zjistit, co děláme, jak to děláme i za kolik to děláme,“ dodává Martin Müller, a i když to chvílemi vypadá, že se mu hlavou honí hlavně čísla a organizační schémata, filmaře v sobě nezapře. „Úspěchy? Třeba cyklus dokumentů o lidech, kteří mají nějaké postižení, ale jsou to velké osobnosti. Jejich handicap je nezastaví v tom, aby dělali významnou práci. Vzpomínám si na osudy kolegyně z Akademie věd. Přestože ztrácí zrak, je špičková vědkyně v oblasti chemického výzkumu. Ty dokumenty se podařily a já jsem za to moc rád.“

www.avp.upol.cz

text: Martina Šaradínová
foto: Kristýna Erbenová

rozhovor

Připravme se na to, že nemusí být lépe

Pomáhat druhým je pro Pavla Nováčka z přírodovědecké fakulty denním chlebem. Jednou z jeho specializací jsou totiž rozvojová studia. Vzhledem ke znalosti rozvojového světa i globálních environmentálních problémů si uvědomuje, že lidstvo čekají nelehké výzvy. Jaké? I o tom se dočtete v následujícím rozhovoru.

Pavel Nováček (*1961)

Vystudoval ochranu životního prostředí na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého, kde nyní vede katedru rozvojových studií. Specializuje se na rozvojová studia, globální environmentální problémy, udržitelný rozvoj a foresight (studia možných budoucností). Je členem řídící rady Millennium Project a předseda České asociace Římského klubu.

Pavel Nováček a bývalý velvyslanec Jihoafrické republiky v České republice Noel N. Lehoko.

— Jste členem mezinárodní nevládní organizace Millennium Project, která se snaží identifikovat nejzávažnější globální výzvy a odhadnout jejich pravděpodobný vývoj v budoucnosti. Dříve než se dostaneme k její zprávě za rok 2015, dovolte osobní otázku. Jste životní optimista, nebo spíše pesimista?

Myslím si, že jsem spíše optimista. Ale je pravda, že s postupem času vidím vývoj na planetě čím dál skeptičtěji. Nutně to nemusí skončit úplně černě, ale pravděpodobně nás čeká velká transformace, která bude i bolet.

— Millennium Project používá jako ukazatel kvality života na Zemi takzvaný index stavu budoucnosti. Ten se neustále zvyšuje. Není to důvod k optimismu?

Jde o to, jaké ukazatele z těch 28 vybereme. Pokud je dáme statisticky dohromady, vidíme, že celosvětově se situace mírně zlepšuje, i když ne tak rychle jako například v 90. letech. Může ale nastat situace, kdy jeden faktor zcela přebije všechny ostatní. Pokud se nám například rozšíří teroristické útoky, které jsme nedávno sledovali ve Francii, a stanou se běžnou součástí života v Evropě, pak tato jedna proměnná – tero-

rismus a organizovaný zločin – může převážit ostatní ukazatele.

— Zaměříme se tedy nejdříve na oblasti, které se vyvíjejí pozitivně.

Neustále roste celosvětový hrubý domácí produkt. I když je dobré si připomenout, že ukazatel ekonomické výkonnosti nerovná se kvalita života. Dnes je světový ekonomický produkt 80 tisíc miliard dolarů, tedy asi 10 tisíc dolarů na jednoho člověka, což není tak málo. Přesto mnoho lidí žije způsobem, který by se nám nelíbil. Jednoznačně pozitivní jsou zdravotní a vzdělanostní ukazatele, ať už jde o podíl podvyživených lidí, zvyšující se průměrný věk obyvatel, docházka dětí do školy a podobně.

— Kde jsou naopak slabé stránky?

Hodně budeme čelit nezaměstnanosti. Je dost možné, že alespoň v těch rozvinutých zemích stále více práce zastanou stroje, roboti. Úzká vzdělanostní skupina bude tedy mít dobře placené zaměstnání, ale pak bude řada těch, jejichž práce bude vlastně zbytečná. Uvědomil jsem si to například před dvaceti lety v Indii, kde ve slumech v předměstích žije řada lidí, o něž nikdo nestojí. To je možná pro ně vůbec nejhorší – že jim dáváme naje-

vo, že jsou nepotřební. To se ale může stát i mnohým v rozvinutých zemích. Automatizace a robotizace má samozřejmě řadu přínosů, ale je to i velká výzva, jak se budeme dívat na lidskou práci. Z dalších negativních ukazatelů bych uvedl narůstající emise skleníkových plynů. Nepříznivý trend se nám nedaří zvrátit. Mně třeba velmi vadí, že „příspěvek“ České republiky ke snižování emisí je prolomení limitů pro těžbu hnědého uhlí. V blízké době se zřejmě moc nezmění ani vnímání korupce ve veřejném prostoru, tato situace se jednoznačně zhoršuje, roste příjmová nerovnost. O něco níže pak stojí problémy jako úbytek lesů nebo sladkovodních zdrojů. A velkým problémem bude i nárůst teroristických útoků. Například v roce 1995 bylo za rok ve světě hlášeno 3079 teroristických útoků, ale pro rok 2025 je prognóza 30 367 útoků. Desetinásobný nárůst o něčem svědčí.

— Co z toho pro nás vyplývá?

Troufnu si říct, že před námi stojí čtyři velké výzvy, které bude muset lidstvo řešit. Jednou z nich je nárůst terorismu a organizovaného zločinu, které jsou často úzce propojeny. S tím je spojena i vlna migrantů. Nepodceňoval bych ani to, o čem se nyní moc nemluví, a to je ropný zlom. Tedy

doba, kdy nebudeme schopni uspokojit potávku po ropě. S tím souvisí i hrozba nedostatku potravin, případně jejich vysoká cena.

— **Vraťme se k dnes velmi aktuálnímu tématu – migrantům. Je to jev, který odborníci vašeho zaměření očekávali?**

S plnou vážností říkám, že ano. O této hrozbě se píše zhruba 20 let. Ale nikdo nevěděl, co bude spouštěcím mechanismem. Nyní jím je válka v Sýrii, ale problém se u ní nezastaví. My jsme migrační vlny očekávali spíše v souvislosti se změnami klimatu. Ve chvíli, kdy nastává sucho v subtropích, mají mnozí lidé jen dvě možnosti. Buď žít ve velké bídě, nebo se dát na pochod. To, na co se teď díváme, je podle mne jen předzvěst mnohem větších migračních proudů. Já jsem spíše odpůrcem takzvané vítací politiky a vadí mi, že jsme připustili chaotický, nekontrolovatelný příliv milionů lidí. Pokud ale dáme migraci do souvislosti s klimatickými změnami, musíme si uvědomit, že jsme v rozvinutých zemích způsobili tyto změny produkcí oxidu uhličitého, spalováním fosilních paliv. Těžko jsme tedy v pozici, kdy můžeme bránit lidem jít tam, kde se ještě dá žít. Pravděpodobně se dostáváme do období chaosu, kde se dá cokoliv těžko předvídat. Ve chvíli, kdy do Evropy budou přicházet desítky milionů lidí, Evropa se změní. A to velmi zásadně.

— **V souvislosti s migrací se mimo jiné mluví i o selhání rozvojové pomoci. Souhlasíte s tím?**

Částečně ano. Vypadá to triviálně pomoci lidem v nouzi, ale vůbec to jednoduché není. Rozvojová spolupráce možná částečně selhala, ale stejně tak, nebo spíše mnohem více, selhali příjemci pomoci, a sice tamní vlády. Je na čase, aby se přestaly vymlouvat na dědictví kolonialismu a pořád jen nenatahovaly ruce. Navíc tam dochází k obrovským defraudacím a je těžké jim zabránit. Rozvojovou pomoc stále neumíme poskytovat dostatečně efektivně a nevíme, jak se vyrovnat s korupcí.

— **Změní se nyní rozvojová pomoc?**

Nevím. Je možné, že nastane obdobná situace jako v USA po roce 2001. Existují tam tři priority: bezpečnost, bezpečnost, bezpečnost. Je možné, že i Evropa se zaměří hlavně na zajištění bezpečnosti a jiné priority a rozvojová pomoc se dostane do pozadí. Stejně tak se obávám, že v souvislosti se změnami klimatu se veškerá roz-

vojová pomoc zaměří jen na tuto jednu oblast a na řadu dalších projektů budeme rezignovat.

— **Máte nějaký recept, jak to změnit?**

Existují tři hlavní pohledy na to, proč jsou některé regiony chudé. Jedním je teorie závislosti, tedy že periferie je vždy závislá na centru. Druhou jsou geografické a environmentální faktory, které ale také nevysvětlí všechno. A třetím pohledem, na nějž kladu největší důraz, je kulturní determinismus. Tedy náročnost etického systému, schopnost tvrdě pracovat, spořit, vše neprojit. Já k tomu mám ještě svůj vlastní přístup, a sice že prosperita se do jisté míry odvíjí od schopnosti myslet na budoucnost a podle toho jednat. Jak u jednotlivce, tak u společnosti. S kolegy ze Slovenska se dokonce snažíme vytvořit Future Oriented Thinking Index (Index myšlení orientovaného na budoucnost). Ale myslím si, že dnes nikdo nemá obecnou odpověď na to, jak rozvojovou pomoc poskytovat efektivně. Mohli bychom se třeba inspirovat Marshallovým plánem, který je asi jediný, který v moderní historii fungoval. Jsem ale stále více skeptický k tomu, že by se dal zopakovat.

— **S ohledem na vše, co bylo řečeno. Budeme se tedy mít lépe, jak by mohl napovídat výše zmíněný index stavu budoucnosti?**

Už je lépe. Nyní. Nechci být hlasatelem katastrofických zítřků, ale měli bychom si připustit a psychicky se připravit na to, že materiálně nemusí být lépe. Bude to velká výzva hlavně pro dnešní mladou generaci, studenty. My si to stále ještě nechceme připustit, ale ono to tak může být a nemusí to nutně znamenat žádnou katastrofu, jen zásadní transformaci společnosti, která nebude bezbolestná. Zatím tuto možnost ignorujeme, ale to neznámá, že zmizí. Možná si projdeme obdobím frustrace, hněvu a vzpoury nad našimi zmařenými nadějemi. A poté se s tím snad pokusíme něco konstruktivního udělat.

— **V jednom z vašich článků píšete, že jaký svět bude, záleží do jisté míry na každém z nás. Jaká je role jednotlivce?**

Tato role je velmi omezená a velmi diferencovaná. Ale když na ni budeme rezignovat, určitě se k lepšímu nezmění nic. Velmi se mi líbí citát od filozofa Edmunda Burkeho: „Nikdo nedělá větší chybu než ten, kdo nedělá nic v domnění, že to málo, co udělat může, je bezvýznamné.“

Millennium Project (Projekt tisíciletí)

V rámci této mezinárodní nevládní organizace existují tzv. výzkumné uzly (research nodes) v 56 zemích světa, které sledují a vyhodnocují stav a vývoj patnácti klíčových globálních výzev, jako jsou například udržitelný rozvoj, dostatek pitné vody, populační růst, zdroje surovin, demokratizace, nerovnoměrné rozdělení bohatství, energetika, zdravotnictví, vzdělávání, řešení konfliktů atd. Millennium Project každoročně publikuje tzv. index stavu budoucnosti (State of the Future Index) a jednou za dva roky Stav budoucnosti (State of the Future).

Více informací:

www.millennium-project.org
www.stateofthefuture.org

Noc venku 2015: Život na ulici na zkoušku

Vytrvale prší. Je půlka listopadu, něco před půlnocí, šest stupňů nad nulou. Tereza Mühlová a Kristína Jochmannová se pomalu chystají ke spánku. Venku. Společně s dalšími 14 odvážlivci se studentky Univerzity Palackého rozhodly zúčastnit Noci venku a podpořit tak lidi bez domova.

„To, že se někdo ocitne bez střechy nad hlavou, nutně nemusí znamenat, že si za to může sám. Někdy člověka může dostat na kolena i nešťastná shoda okolností a náhod,“ říká s pochopením Kristína Jochmannová, studentka kulturní antropologie a žurnalistiky. Na tom, že přespí venku, a že navíc ještě pomůžou s organizací akce, se dohodla se spolužačkou Terezou.

V Noci venku se ale jen „nespí“. Pro příchozí připravují organizátoři, filozofická fakulta, město a sociální firma SociaFactor vždy program, který je seznámí s životem lidí bez domova. Z různých pohledů. K vidění tak letos bylo divadlo, v němž vystupují i lidi, kteří na vlastní kůži zažili život na ulici, poslouchala se muzika, promítal se film.

S organizací Noci venku začaly před řadou let skupiny studentů v Anglii. Zapojili se především studenti v Londýně, Cambridge i Oxfordu. V roce 2011 spalo ve Velké Británii venku 650 lidí. Historicky první česká Noc venku se uskutečnila v listopadu 2012 v Ostravě.

Tereza Mühlová
a Kristina Jochmannová
se rozhodly strávit noc
venku. Na podporu lidí
bez domova.

Během večera
návštěvníci viděli
představení sdružení
O. Li.V. Y. a divadelního
spolku Úlet.

„Neměla jsem čas přemýšlet o tom, jestli mi bude nebo nebude zima. Pozdě večer, po koncertech, divadle, přednášce a výtvarné dílně jsem byla celkem unavená, a tak jsem usnula rychle,“ dodává Tereza. Spolu s kamarádkou si tak aspoň na chvíli mohly představit, jaký je běžný život lidí na ulici – bez tepla, bezpečného zázemí, v nepohodlí.

Stejně jako v Olomouci si noc na ulici mohli vyzkoušet i dobrovolníci v dalších 17 městech. „Podařilo se nám vytvořit fantastickou atmosféru. Navíc jsme udělali i dobrou věc. I ti návštěvníci, kteří nepřespali, se do akce zapojili a přinesli potraviny, hygienické potřeby a nějaké oblečení, hlavně nové ponožky a rukavice. Bylo toho několik stovek kusů, které jsme dali Charitě Olomouc,“ vypočítává Eva Klimentová z katedry sociologie, andragogiky a kulturní antropologie.

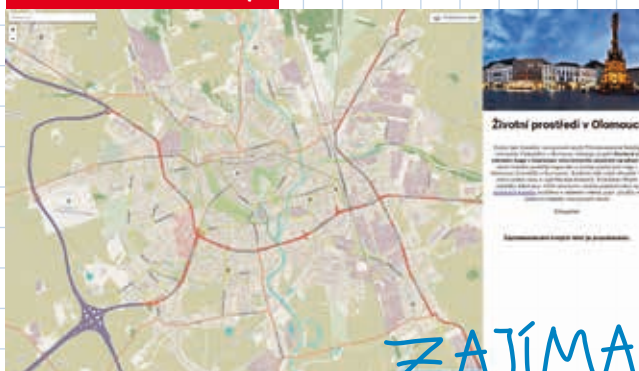
A co Tereza s Kristinou? „Většina přespávajících se uložila na venkovním pódiu,

které bylo pod stříškou. Já jsem nakonec přespala uvnitř vojenského stanu, protože na pódiu už nebylo místo. Zatímco my jsme spali na papírových kartonech a karimatkách, dobře oblečení, v kvalitních spacácích, lidé bez domova vedle nás usínali jen na kartonech přikrytí dekou. Vážím si pracovníků charity, kteří se jim snaží pomoci,“ říká Kristina. Obě vysoškolačky se shodují: „Po téhle zkušenosti se na lidi bez domova díváme jinak. A bude-li příležitost, rády se Noci venku zúčastníme i v příštím roce. Je to akce, která má smysl.“

Certifikát spáče Noci venku 2015 obdrželo brzké ráno 20. listopadu 2015 šestnáct nocležníků. Překnali noc venku v šesti stupních nad nulou. Podpořit lidi bez domova přišlo sto dvacet lidí, kteří přinesli pět set kusů materiální pomoci o celkové váze sto kilogramů. Ať žije Noc venku 2016!

doporučuji

webové stránky

ZAJÍMAVÉ

Jiřina Bekárková, správce počítačové sítě

Zaujala mě možnost podělit se o svůj názor a sdělit někomu, jak se cítím v tomhle městě: www.pocitovemapy.cz/zp-olomouc. Přiznám se, že kdyby mě někdo na ulici oslovil s dotazníkem, asi by neuspěl. Ale tahle forma vyjádření mi plně vyhovuje. Mohu přímo v mapě označit místa, která vnímám jako hlučná, znečištěná, nebezpečná z hlediska kriminality nebo automobilové dopravy. Výsledky výzkumu, který provádí katedra rozvojových studií přírodovědecké fakulty, mohou třeba pomoci vedení města při rozhodování, co ve které lokalitě vylepšit. Deset minut času, který jsem dotazníku věnovala, za tu naději stojí.

kniha

Jitka Janečková Mořková, vedoucí Studentského kariérního a poradenského centra

Petra Soukupová: Pod sněhem. Petru Soukupovou mám jako autorku ráda. Její knížky se mi dobře čtou a nezapře se v nich scenáristická duše autorky. Děj plyne naprosto lehce, bez zbytečné „omáčky“, přirozeně, a přitom se často dotýká poměrně složitých vztahů mezi lidmi, jejich traumat i nepochopení. V románu Pod sněhem jde o křehké předivo vzájemných vztahů, křivd, zloby i lásky tří sester a jejich matky i otce. K nim se tři povahově velmi rozdílné dívky vypraví jednoho sychravého zimního dne společně autem na oslavu narozenin. Pozorovací talent spisovatelky jakoby mimoděk nabízí bezpočet zdánlivě běžných situací a odlišných pohledů na tytéž situace. Mám ráda podobné knížky, kdy se nemůžu dočkat, až si zase budu moc v klidu sednout a dál číst.

hra

⊗ koupit!

Matěj Dostálek, ředitel Centra popularizace vědy
Přírodovědecké fakulty

Hravouka – počítačová škola hrou.

Hravouka je didaktická interaktivní hra pro děti chytrých rodičů. V roli malé myšky procházíte přírodou, učíte se chápat její zákonitosti, seznamujete se se zástupci zvířecí říše. Přesto, že vývojáři z původně studentského projektu Circus Atos dosud vypustili ven „pouze“ demo verzi pro počítače a tablety, už teď je Hravouka skutečným klenotem v oblasti populárně-naučných her. Disponuje originálními ilustracemi od Terezy Vostradovské, detailními zvukovými elementy, přirozeně podanými přírodovědnými fakty a především ovládáním, které u dětí nenásilně piluje smysl pro logiku a intuitivnost. Poctivá zábava, která umně kombinuje dětskou hravost s neformálním vzděláváním. Více na hravouka.circusatatos.com

Chci vidět...

doporučuji

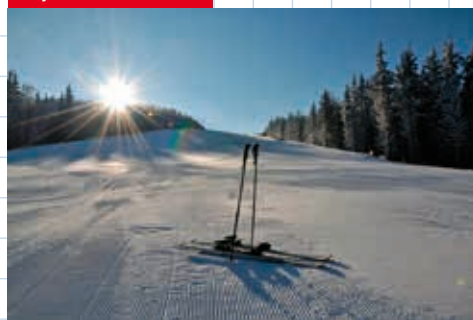
film

Gabriela Sýkorová Dvorníková,
vedoucí oddělení komunikace a tisková mluvčí UP

Když si pro relaxaci zvolím kino, vybírám film, který mě odvede od každodennosti, ale přitom je natočený podle skutečných událostí. Pokud máte podobný vkus a současně milujete hory a obdivujete lidi, kteří se vydají i do těch nejvyšších, nemiňte film **Everest** v režii Baltasara Kormákura. Pojednává o tragické komerční výpravě na nejvyšší horu světa, kdy 10. a 11. května 1996 zemřelo v její vrcholové části několik lidí. „Mít respekt ke druhým je volba. Mít respekt k horám je otázka života a smrti.“ Já, kromě filmu, doporučuji obojí.

sportoviště

Martin Zaoral, student rekreologie

Na lyže jednoznačně doporučuji **ski areál Kouty nad Desnou**. Jsou dobře dostupné autem, přímo pod střediskem je také vlaková zastávka a z Olomouce sem jezdí pravidelně skibus. Středisko je vhodné pro všechny lyžaře, každý si tu vybere podle své potřeby. A díky dobré infrastruktuře se člověk nemusí starat o svačinu a v klidu může využít restauraci přímo pod svahem, do které může i v lyžácích. Nebo se dá ohřát u čaje v baru u horní stanice lanovky.

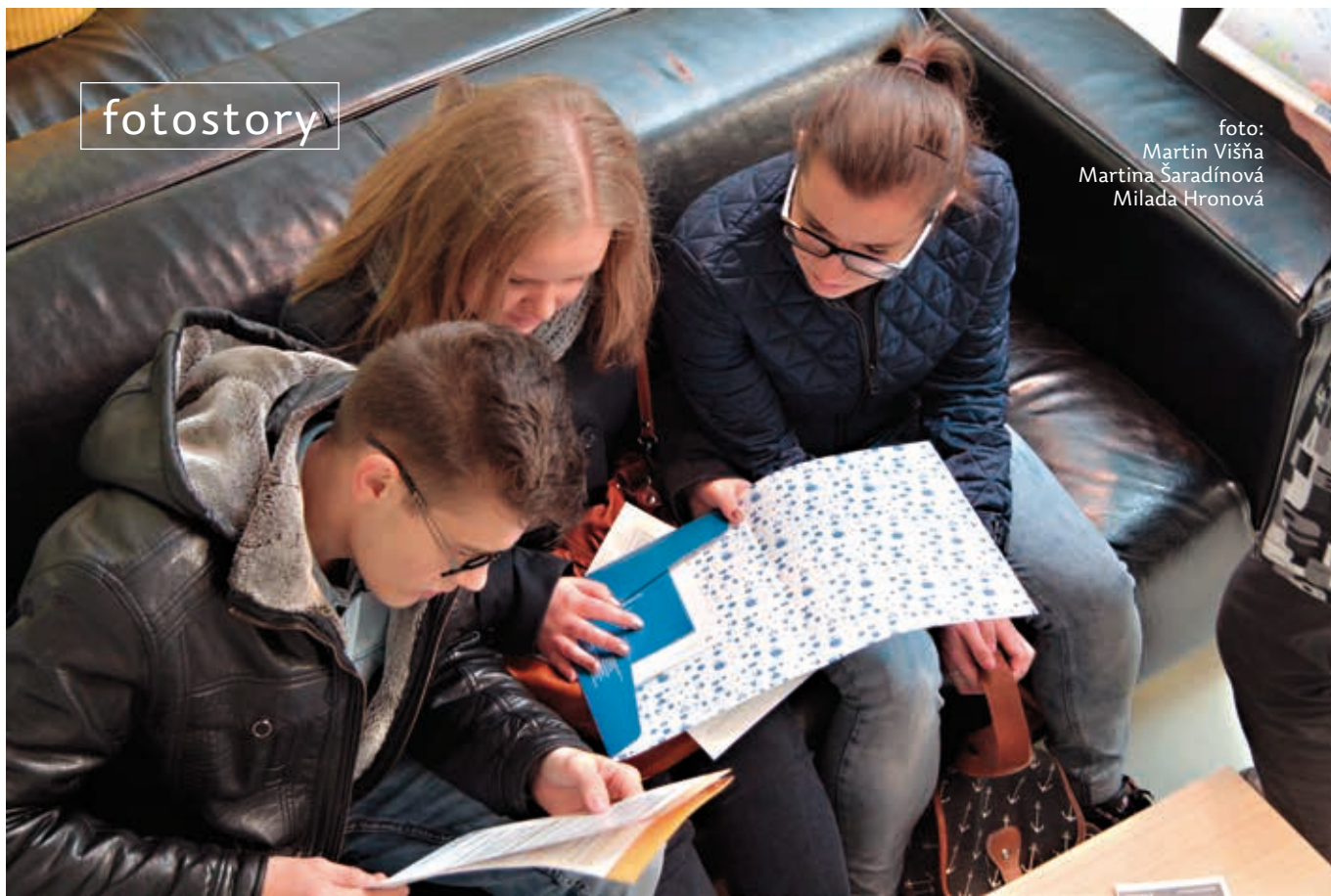
kapela

Ondrej Hamulák, proděkan právnické fakulty

Všetkým UPolákům odporúčam slovenskú kapelu **Billy Barman**. Ich nadšenie, energia, profesionalita a originalita sú nezvyčajné. Tento projekt výborne mieša rock, grunge, indie rock, elektroniku a všetko to ponúka s osobitými slovenskými textami a výborným spevom Juraja Podmanického. Billy Barman počúvam často. Najviac ma ale sprevádzal počas jarnej stáže v Oxforde, kde som každé ráno cestou do Bodleian Law Library čerpal energiu z ich nenapodobiteľných pesničiek.

DOBRY TIP ♥

Den otevřených dveří

Pět fakult Univerzity Palackého se na konci listopadu otevřelo veřejnosti. Někteří maturanti neváhali jet stovky kilometrů, aby zjistili podrobnosti o vysněném oboru. Dostali nejen podrobné informace o studiu, ale mohli si na fakultách i mnohé vyzkoušet. Ti, kteří se nestihli na univerzitu podívat na podzim, mají šanci v lednu. Celouniverzitní Den otevřených dveří se bude konat 16. ledna 2016.

Naděžda Calabová:

V Jordánsku učím rehabilitovat lidi zraněné ve válce

Nestačí jen život zachránit, je potřeba jej udělat i snesitelný. To byl důvod, pro který se vydala na cestu do Jordánska fyzioterapeutka Naděžda Calabová. Spolu s týmem lékařů z Fakultní nemocnice Olomouc zamířila do muslimské charitativní nemocnice v Ammánu, kde se třicet syrských uprchlíků podrobilo operaci. Většina z nich pak pod dohledem olomoucké fyzioterapeutky rehabilitovala. S jediným cílem: zařadit se zpět do běžného života. →

Naděžda Calabová

je úseková fyzioterapeutka
Oddělení rehabilitace
Fakultní nemocnice
Olomouc a odborná
asistentka Ústavu
fyzioterapie Fakulty
zdravotnických věd
Univerzity Palackého.

Humanitární program MEDEVAC je realizovaný Ministerstvem vnitra v úzké spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví a zahraničních věcí. Účastní se jej pět českých nemocnic. S první skupinou odcestovali dva špičkoví odborníci na úrazovou chirurgii končetin, dva anesteziologové a fyzioterapeutka. V listopadu dorazili na místo společně s fyzioterapeutkou Nadou Calabovou pražští ortopedi a plastičtí chirurgové. Třetí mise bude v jordánské humanitární nemocnici pracovat patrně na jaře 2016.

Patnáct dní, vždy od soboty do čtvrtka, od osmi do pěti, někdy až do sedmi večer strávila Naděžda Calabová v nemocnici v jordánském Ammánu. V jeho východní, chudinské části se věnovala uprchlíkům zraněným ve válce, jejichž zdravotní stav vyžadoval po operaci následnou fyzioterapii.

„Traumatologické problematice se věnuji patnáct let, v posledních devíti letech pak především rehabilitaci ruky,“ říká Calabová. A vysvětluje smysl své cesty: „Úspěšná operace je většinou jen začátek. Aby pacient mohl žít, pokud možno jako před zraněním, musí se mnohdy začít s rehabilitací velmi brzy po operaci.“

Jordánsko byla první mise, které se účastnila. Nijak zvlášť se na pobyt nechystala. Nebyl čas. Společně s lékaři vše poznávala až na místě.

„První dva dny jsem většinou trávila na sále. Zblízka jsem sledovala zákroky, po kterých měla následovat rehabilitace. Šlo vesměs o operace již zhojených bodných, střelných zranění, amputace končetin nebo dodatečná vyjmutí osteosyntetických materiálů z těl. Lékaři v několika případech řešili i komplikace zánětů kostí,“ popisuje Naděžda Calabová.

V Jordánsku se musela vyrovnat se zcela odlišnými pracovními podmínkami, než na které je zvyklá z olomoucké fakultní nemocnice. Ammánská charitativní nemocnice, v níž český tým v září pracoval, totiž ani zdaleka vybavením neodpovídá evropským měřítkům, některé operační nástroje jsou tam staré i šedesát let. Jak ale Naděžda Calabová přiznává, více než pracovní prostředí ji zaskočilo něco jiného.

„Jako bych se po třech hodinách letu dostala do jiného časoprostoru. Tamní lidé chápou smysl času úplně jinak. Neřeší, co budou dělat za týden, natož pak za dva roky, dokážou si užít každý jednotlivý den s větším klidem. Evropan musí dost slevit z pojmu „teď hned“. V jejich chápání spousta věcí počká, neboť má svůj čas. Nežnou se jako my v Evropě. Nejdřív jsem měla problém sžít se s tímto pojetím času, ale když jsem se vrátila, měla jsem zase problém do našeho evropského rychlíku naskočit. Uvědomila jsem si, že čas ve světě neběží tak rychle, jak si myslíme. Donutilo mě to přemýšlet nad tím, co je v životě důležité a co ne,“ říká usměvavá fyzioterapeutka. Zároveň připouští, že ono pojmání času má svá úskalí.

„Domluvíte se s pacientem na deset a on přijde o půl dvanácté. A neví v tom žádný problém. V Jordánsku navíc není pro ženu zcela jednoduché vysvětlit muži, co by měl a co by neměl dělat, protože je zde postavení žen značně odlišné než u nás v Evropě. S komunikací v arabštině nám ochotně pomáhal tamní personál. Někdy jsem se s pacientem dohodla, jindy jsem to ani nezkoušela. Cítila jsem, že by byl kulturní střet příliš tvrdý,“ vysvětluje Calabová.

Svou misi považuje za užitečnou. V charitativní nemocnici se jí podařilo zavést akutní pooperační rehabilitační péči. Díky podpoře Ministerstva vnitra se v této nemocnici navíc částečně podařilo i vybavit rehabilitační místnost. Olomoucká fakultní nemocnice tam bude lékařskou péči a rehabilitaci zajišťovat i během následujících misí. Druhá v pořadí začala na konci listopadu. Účastní se jí pražští ortopedi a plastičtí chirurgové. A nechybí ani Naděžda Calabová.

text: Eva Hrudníková
foto: Kristýna Erbenová

absolvent

Olomouc mi dala ke vzdělání bonus. Přátele

Kdyby v blízkosti olomoucké právnické fakulty nebyla kaštanová alej a kdyby se v Olomouci nehrál basketbal, přišla by zřejmě Univerzita Palackého o výjimečnou studentku. I takové maličkosti rozhodly o tom, že Eva Šonková, dnes soudkyně Nejvyššího správního soudu, prožila svůj studentský život v Olomouci.

Žádné vysněné povolání prý v dětství neměla. Na střední škole ji bavily jazyky a filozofie. Vnitřně jí ale bylo jasné, že by měla studovat něco praktičtějšího a komplexnějšího. A tak padla volba na práva. „V té době jsem spoustu času věnovala sledování basketbalu. Rozhodla jsem se tedy, že půjdu do toho města, kde se hraje nejlepší basket. Což bylo tehdy Brno, ale dopadlo to jinak. Naštěstí i v Olomouci se hrál basketbal,“ vzpomíná Eva Šonková. Na olomoucká práva se hlásila v roce, kdy šance na přijetí byla jedna z nejnižších vůbec. Uspěl mohl tenkrát asi jen každý pětadvacátý. Eva Šonková byla mezi nimi. „Nikdy nezapomenu na první dojem, který na mě Olomouc udělala. Když jsem přijela na přijímačky, všude kvetly kaštany. Řekla jsem si – tady je krásně, tady zůstanu,“ říká rodačka z Nového Jičína.

Když jedna z nejmladších soudkyň Nejvyššího správního soudu odpovídá na otázku, hovoří pomalu a rozvážně. Je znát,

jak jsou slova a jejich význam pro ni důležitá. Svá studentská léta považuje za naprosto zásadní období ve svém životě. „Vytvořila jsem si tehdy nejdůležitější sociální vazby, vyjma rodinných, které přetrvávají dodnes – studentská přátelství. I manžel studoval na Univerzitě Palackého.“ S úctou mluví o učitelích, které na vysoké škole potkala. Vyjmenovat všechny, kteří ji výrazně ovlivnili, nemůže. Takže zmíní alespoň dvě jména – Pavol Holländer a Josef Rakovský. Druhý jmenovaný se významně podepsal na jejím počátečním civilně-právním směřování.

Po hlavě do správního práva

Svou kancelář má Eva Šonková ukrytou ve čtvrtém patře majestátní historické budovy Nejvyššího správního soudu v centru Brna. Spleťtými chodbami do ní trefí jen znalí. Na otázku, proč si z právnických profesí vybrala právě soudcovský talár, jasnou odpověď nemá. ➔

Jiné povolání spojené s paragrafy si prý snad ani během studia neuměla představit. „O jiné práci bych uvažovala až ve chvíli, kdyby mi to nevyšlo.“

Její cesta na Nejvyšší správní soud byla poměrně přímá, nikoli však snadná. Kariéru začala jako asistentka soudce Nejvyššího soudu ČR. Po roce přešla coby čekatelka k okresnímu soudu v Rokycanech. „Sešupu“ z obrovské budovy plné špičkových právníků na „minisoud“ nijak nelituje. Naopak. „Tam jsem měla možnost pracovat vedle Zdislavy Pražákové, předsedkyně kolegia Nejvyššího soudu ČR ještě za federace. Právě ona mi ukázala, jak soudit. Má velký podíl na tom, jak ke své práci přistupuji a jak se na právo dívám.“ Soudkyní ji prezident Václav Klaus jmenoval v únoru 2003. Bylo jí šestadvacet let. Prakticky hned poté zamířila na správní úsek krajského soudu v Plzni. „V justici si nemůžete příliš vybírat, co byste chtěli dělat. Dostala jsem nabídku pracovat na trestním úseku, ale to jsem nechtěla. Na civilu místo nebylo, tak jsem po hlavě skočila do správního práva. A jsem za to ráda.“

Podle Evy Šonkové je správní soudnictví tak trochu opomíjený obor. Zřejmě proto, že je poměrně mladý. Současná podoba správního soudnictví je stará teprve dvanact let. „Stihla jsem tedy jeho začátky,“ dodává s úsměvem. Po absolvování stáže na Nejvyšším správním soudu se stala jeho stálou soudkyní v roce 2007. Ročně vyřídí senát, jehož je členkou, v průměru přes čtyři sta sporů, které mezi sebou mají jednotlivci a veřejná moc. Správní právo je všechno, co není trestní, občanské nebo obchodní právo. „Je to ten pestrý zbytek,“ říká s lehkou nadsázkou Šonková. Na jejím stole se tak mohou objevit případy, které souvisí s daněmi, clem, ochrannými známkami, se stavebním řízením, veřejnými zakázkami, telekomunikacemi nebo například s cizineckým či zdravotnickým právem. A co jí v práci dělá největší radost? „Asi když se naše rozhodnutí projeví v praxi tak, jak jsme my soudci zamýšleli. Když to ovlivní další postup správních úřadů vůči jednotlivci. Když naše práce probudí zákonodárce k nějaké aktivitě a pomůže odstranit zjevné nespravedlnosti,“ říká.

Když můžu, nazuju boty a běžím do lesa

Kdyby mohla, asi by z práce domů běžela. A to doslova. Běh je totiž pro ni ideální volnočasová aktivita. Jenže... Ze soudní budovy to má domů tři sta kilometrů. Doma je totiž v Plzni. „Mám zvláštní pracovní rytmus. Skloubit se to dá, chce to ale podporu rodiny, dobrou organizaci a chuť, aby to fungovalo.“ Na čas týdne tedy opouští rodinu a intenzivně se věnuje práci. Vše prokládá zmiňovaným během. Obuje si boty a běží do lesa, kdykoli může. „Když odpočívám, tak bez písmeňek. Také potřebuji občas vidět něco zeleného.“

Ani na chvíli nepochybuje o tom, co by chtěla na své práci vylepsit. „Chtěla bych psát stručné rozsudky. Na jedné straně odborně kvalitně podložené a současně takové, které budou pro adresáty, právní laiky, srozumitelné. Kvůli množství případů a jejich složitosti a různorodosti je to mnohdy těžké. Mrzí mě, že nemám více času,“ dodává soudkyně Eva Šonková.

Tvář univerzity

Mladá soudkyně na svou alma mater nezapomíná. Stala se jednou z tváří propagační kampaně nazvané „Když se ohlédnou, vidím Olomouc.“ Spolu s ní propagují studium na Univerzitě Palackého ještě další významní absolventi: Bohdan Pomahač, Jindřich Štreit, Josef Jařab, Radek Zbořil, Jakub Železný, Helena Suková a Delana Mikolášová.

Eva Šonková (* 1976)

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Soudkyní byla jmenována v roce 2003 a až do roku 2005 působila u Okresního soudu v Rokycanech, ale byla přidělena k výkonu funkce soudce na úseku správního soudnictví Krajského soudu v Plzni. Před deseti lety se stala soudkyní Krajského soudu v Plzni. Během působení na tomto soudu byla od října 2005 do března 2006 dočasně přidělena k Nejvyššímu správnímu soudu. Jeho stálou soudkyní byla jmenována v roce 2007. Spolu s ní pracují na Nejvyšším správním soudu další dvě osobnosti spojené s Univerzitou Palackého. Mezi stálými soudci je Filip Dienstbier, který zároveň působí jako odborný asistent na katedře správního práva a finančního práva, a absolvent olomouckých práv Ondřej Mrákota.

Soudkyní je od roku 2003, soudkyní Nejvyššího správního soudu od roku 2007.

text: Martin Višňa, Martina Šaradínová, Eva Hrudníková
foto: Martin Višňa

životní styl

Punč, dárky nebo zážitky. Akademici pomáhají druhým

Předvánoční čas je na Univerzitě Palackého obdobím, kdy se zaměstnanci a studenti, a často i rodinní příslušníci, potkávají ve změně rolích než jen jako učitel a žák. Pijí spolu punč či jiné nápoje na zahřátí, řeší vánoční dárky a co budou dělat na Silvestra. Zároveň ale pomáhají potřebným.

Pro Centrum aplikovaných pohybových aktivit (APA) při fakultě tělesné kultury je pomoc druhým posláním, ať už je řeč o odborné spolupráci, realizaci pohybových programů pro handicapované nebo třeba o půjčování kompenzačních pomůcek. Do portfolia činností centra již několik let ale patří i prodej vánočního punče na dobročinném stánku organizace Dobré místo pro život. Letos s vydatnou „rozlévačskou“ pomocí kolegů z dalších pracovišť a vedení fakulty utržili rekordních 70 tisíc, celková tržba od roku 2011 se tak přehoupá přes 220 tisíc korun.

Punč pomáhá

Výtěžek z prodeje každý rok putuje na podporu činnosti olomouckého Střediska rané péče, které pomáhá rodinám s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením v Olomouckém a částečně též Pardubickém a Zlínském kraji.

„V osobě ředitele střediska Tomáše Vyskočila máme záruku, že peníze podpoří tu správnou věc. Většinou jdou na služby, kte-

ré jsou pro rodiny potřebné, ale neplacené, jako jsou třeba aktivizační služby v oblasti volného času. Část peněz se také rozdělí na společné projekty, které pro uživatele spolupozajišťuje i Centrum APA,“ prozradil za organizátory prodeje Ondřej Ješina.

Na stánek Dobrého místa pro život se letos rovnou v několika termínech postavili také pracovníci UPPointu. Vedle prodeje punče a drobných dárek univerzitní obchod vsadil i na koledy – k vánoční atmosféře trhů tak před domem U Černého psa pomáhal pěvecký sbor Ateneo.

Sbírka pro Klokánek

Dlouhodobě pomáhají druhým také přírodovědci. Už od roku 2008 se snaží zkrášlit Vánoce ohroženým dětem z olomouckého Klokánku a v současné době i ze stejnojmenného zařízení v Dlouhé Louče. Během vánoční sbírky Dárek pro dětský úsměv shromažďují knížky, hračky, hygienické potřeby a další věci, které mohou potěšit děti pod stromečkem. Podle pořadatelů dárek rok od roku přibývá.

„Předvánoční čas je pro podobné sbírky ideální, protože lidé v tomto období obvykle myslí i na ty, kteří třeba neměli tolik štěstí a nemohou žít ve fungující rodině. Podpořit děti z Klokánku je určitě dobrá věc. Nyní jsou navíc tato zařízení ve velmi složité situaci, takže uvítají jakoukoliv pomoc,“ rek-

la organizátorka sbírky Martina Oulehlová z katedry botaniky.

Aukce na rehabilitaci

Právnická fakulta letos vsadila na prodej zážitků formou internetové aukce. Zájemci mohli dražit například paintballové střetnutí provokativně nazvané Zastřel si svého učitele. K výtěžku z aukce přidali pořadatelé ještě peníze utržené na Benefičním bufetu a věnovali je na rehabilitaci nemocné Adélky, vnučky bývalé zaměstnankyně fakulty. „Velmi si této pomoci ceníme. Chci mnohokrát poděkovat všem, kteří se na této akci podílejí. Adélka není postižená mentálně. Chce dělat vše, co její zdravá sestřička. Jsme přesvědčení, že intenzivní rehabilitace je to jediné, co by jí mohlo vrátit do plnohodnotného života,“ uvedla Adélčina babička Zdenka Axmanová.

Tyto řádky neberte jako úplný výčet dobročinných aktivit na univerzitě, ten snad ani při počtu studentů a zaměstnanců nelze zodpovědně vypracovat. Jako připomínka toho, že se na olomouckém vysokém učení nezapomíná na druhé, ale jistě postačí.

Slavný matematik z Hané

Ze synka hanáckého sedláka se stal evropsky proslulý matematik P. Jakub Kresa, S. J. (1648–1715)

Třísté výročí úmrtí P. Jakuba Kresy, S. J., připadající na 28. července 2015, se stalo pro prof. Ing. Aleše Lebedu, DrSc., pracovníka katedry botaniky Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci, a Obecní úřad ve Smržicích podnětem k uspořádání odborného semináře a k publikování referátů, jež na tomto semináři zazněly, ve sborníku nazvaném *Jakub Kresa – Život a dílo významného českého matematika 17. století* (Smržice 2015, 156 stran).

Původem z hanácké vísky

Jakub Kresa se narodil 19. července 1648 (tedy v posledním roce třicetileté války) v hanácké obci Smržicích poblíž Prostějova. Jako potomek rolníků poddaných plumlovské vrchnosti si Jakub Kresa mohl zajistit sociální vzestup jen díky svému mimořádnému nadání, s nímž zvládal jak osvojování si cizích jazyků (hovořil vedle mateřské češtiny latinsky, německy, italsky, španělsky, portugalsky, katalánsky, francouzsky, anglicky, řecky a hebrejsky), tak exaktních věd, ale i teologie. Jakub Kresa studoval na jezuitském gymnáziu v Brně, kde se ve svých 19 letech, a to dne 30. září 1667, stal příslušníkem řádu Tova-

ryšstva Ježíšova. Po noviciátu v Brně absolvoval pražskou filozofickou fakultu a během roku 1674 vyučoval na gymnáziu při jezuitské koleji v Jičíně.

Na olomoucké jezuitské univerzitě

Po absolutoriu pražské teologické fakulty byl J. Kresa v roce 1680 vysvěcen na kněze. Roku 1682 se stal profesorem hebrejštiny na teologické fakultě olomoucké univerzity a po získání doktorátu filozofie v letech 1682 až 1684 přednášel na zdejší filozofické fakultě matematiku. Současně Kresa řídil jako preses kongregaci (zbožné bratrstvo) sv. Izidora, vizitoval věznice a špitály, byl činný jako katecheta a zpovědník. Kresovým dalším působištěm se stala pražská filozofická fakulta.

Jak dokládá záznam v diariu tehdejšího rektora koleje a škol Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci, P. Jiřího Weise, S. J., 11. listopadu 1685 přicestoval P. J. Kresa z Prahy do Olomouce a 13. listopadu s páterem regentem (představeným jezuitského konviktu) odejel na statek olomoucké jezuitské koleje v Rokytnici u Přerova. Mezitím dorazil do Olomouce jezuita P. Paolis, jenž 15. listopadu 1685 sdělil P. J. Kresovi, že je poslán do jezuitské koleje v Brně s příkazem, aby tam setrval, než bude pokračovat v cestě do Španělska.

V Madridu a Cádizu

Kresův matematický a kartografický věhlas spojený s jeho jazykovými a teologickými kompetencemi přesvědčily totiž jeho řádové představené, aby ho vyslali z pražského Klementina na jezuitskou akademii při jezuitské koleji v Madridu (Colegio Imperial de Madrid, nazývanou rovněž Colegio Imperial de la Compañía de Jesús nebo El Colegio de San Pedro y San Pablo de la Compañía de Jesús en la Corte). Kresa se tak zařadil po bok jezuitských učenců z celé Evropy působících na této akademii. Na madridské akademii získal Kresa pozici „královského“ či „staršího kosmografa“ královského námořnictva. Věnoval

se aritmetice, zlomkům a logaritmům, rovině i sférické trigonometrii, astronomii, algebře, ale i pevnostnímu stavitelství. Po dvou letech působení v Madridu přechází Jakub Kresa na jezuitskou kolej a akademii v přístavním městě Cádizu, na níž v roce 1698 zřídil španělský král Karel II. stolicí matematiky – již od roku 1692 existovala na této akademii katedra námořnictví (Cátedra Náutica) mající připravovat zejména kormidelníky královského loďstva. K usnadnění jejich studia geometrie přeložil Kresa Euklidovy Základy (Stoicheia) do španělštiny (Elementes geometricos de Euclides, los seis primeros Libros de los planos..., Brusel 1689). Kresovo nejvýznamnější dílo, *Analysis speciosa trigonometriae sphaericae*..., vyšlo posmrtně v Praze roku 1720 – jako první zavedl Kresa do trigonometrie algebraický počet.

Zemřel, není však zapomenut

Jak bývalo v řádu Tovaryšstva Ježíšova obvyklé, zestárlým jezuitům poskytoval řád útočiště v některých ze svých kolejí, řádových domech či rezidencích – je symptomatické, že se Jakub Kresa vrátil roku 1714 po druhém pobytu ve Španělsku právě do své mateřské jezuitské koleje v Brně, kde devět dní po svých osmašedesátinách, 28. července 1715, zemřel a byl pohřben v kryptě zdejšího jezuitského kostela Nanebevzetí Panny Marie (jeho tělesné ostatky zde spočívají v prosklené rakvi po boku P. Martina Středy, S. J., jednoho z vůdčích obránců Brna před Švédy roku 1645).

Jakub Kresa tedy plným právem náleží k těm evropským učencům, kteří stáli u počátků moderní přírodovědy, jako byli Isaac Newton, formulující zákon zemské gravitace, a astronomové Johann Kepler a Galileo Galilei, kteří prosadili a dále rozpracovali Koperníkův heliocentrický model vesmíru. Na průčelí stavení, v jehož místech podle tradice stávala rodná selská usedlost P. Jakuba Kresy, S. J., byla péčí Obecního úřadu ve Smržicích dne 9. října 2015 odhalena obnovená Kresova pamětní deska.

zrcadlení

foto: Velena Mazochová

foto:

Velena Mazochová

Marko Petsiukh | Volodymyr Malskyi | Marián Kurylo

Tři bohoslovci, kteří se na cyrilometodějské teologické fakultě a v olomouckém kněžském semináři připravují na kněžství, přišli do Olomouce z řeckokatolické diecéze ve Stryji na západě Ukrajiny. Šest let studia východní liturgie a spirituality, jehož část finančně podpořilo olomoucké arcibiskupství, se chystají uzavřít v závěru letošního akademického roku.

Навчання в Оломоуці – відкриті двері для освіти

Як для нас, Оломоуц є одним з найдивовижних міст. Перебуваючи в ньому, ти відчуваєш пражку величності і водночас моравське умиротворення. Вражень багато, тому почнемо по порядку: Архітектура. Це щось неймовірне, в одному місті є можливість захоплюватись різномірними фонтанами в стилі барокко та вежами катедр св. Вацлава, ну і, звісно, неперевершена Колона Пресвятої Трійці, котра сяє як і вдень, так і ввечері у самому центрі міста та ще багато інших культурних пам'яток, котрі збагачують цінну історію Оломоуця.

Освіта. Ми вельми вдячні Богу, що маємо можливість навчатись у цьому вищому закладі в Оломоуці. Дякуючи освіченим викладачам, починаємо розуміти якість подання науки. Крім завжди відкритих та доступних для кожного студента бібліотек з шаленою кількістю книжок, нас дуже тішить відкритість та готовність викладачів співпрацювати зі студентами. Ініціатива проведена студентом ніколи не ігнорується, в іншому випадку делікатно пояснюється неможливість тих чи інших дій. Щодо розвитку інтелектуальних можливостей тут відкриті двері для всіх, просто треба бути трошки більш відважним та йти до своєї цілі.

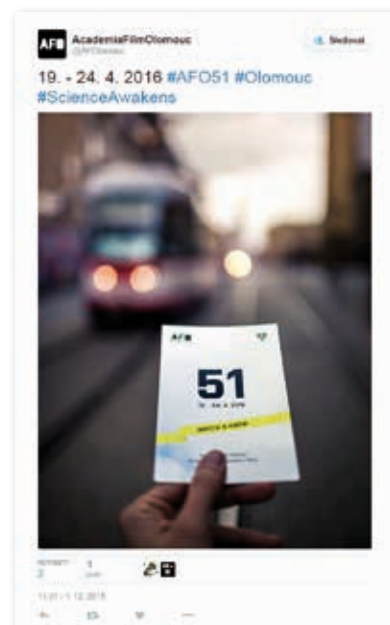
Люди. Люди тут інакші... чому? На це банальне питання є проста відповідь – ментальність. У багатьох речей наші погляди збігаються але в деяких речах ми не можемо бути настільки демократичні як це проявляється у європейців.

Studium v Olomouci: otevřené dveře ke vzdělání

Pro nás je Olomouc jedním z nejpodivuhodnějších měst. Pociťujeme v něm pražskou vznešenost, ale současně i moravský klid. Dojmů je hodně. Proto začneme po pořádku. Architektura je obdivuhodná. V jediném městě nás uchvátí různé barokní fontány a věže katedrál svatého Václava, jakož i nepřekonatelný Sloup Nejsvětější Trojice, který září ve dne i v noci v samém centru města, a řada jiných kulturních památek, které obohacují vzácné dějiny Olomouce.

Další je vzdělání. Jsme nesmírně vděční Bohu za to, že můžeme studovat na teologické fakultě v Olomouci. Díky vynikajícím přednášejícím začínáme dobře rozumět přednášené látce. Kromě vždy otevřených knihoven s nepředstavitelným množstvím knih dostupných pro jakéhokoliv studenta jsme vděční za otevřenost a ochotu přednášejících spolupracovat se studenty. Iniciativu ze strany studenta nikdy neignorují, případně jemně vysvětlí, proč něco nelze provést. Pokud jde o rozvoj intelektuálních možností, jsou tu dveře otevřené pro každého. Jenom je nezbytné mít trochu více odvahy a jít za svým cílem.

A pokud jde o lidi, ti jsou tu jiní. Proč? Na tuto banální otázku je jednoduchá odpověď. Mentalita. V některých otázkách jsou naše názory stejné, ale v některých otázkách neumíme být tak demokratičtí, jak jsou Evropané.

Čas inspirace

Přelom roku je doba naděje: Začneme hubnout, přestaneme kouřit, nebudeme se hádat, začneme běhat, budeme vldnější na děti i psa, nebudeme tolik utrácet, opřeme se do angličtiny.

Přelom roku je doba beznaděje: Nejdřív dojíme veškeré vánoční cukroví, pak řízky a salát, pak se pohádáme s celou rodinou, na uklidnění si zapálíme, vyrazíme do baru, „anglicky“ si objednáme „whisky and soda“, prošťujeme výplatu a doběhneme taxík.

Přelom roku je doba ztráty našich iluzí o sobě samých.

Přelom roku by ale měl být dobou víry v sebe sama a taky víry ve společenství, v němž žijeme... Víry v poznávání nových věcí, víry v seznamování se se zajímavými lidmi, víry ve svět (třeba jen ten univerzitní), ve kterém se toho tolik děje. Jen si pořádně prolustujte tohle číslo časopisu. Kolik je v něm inspirace, kolik naděje, kolik odvahy.

Inspirativní rok 2016!

Ivana Pustějovská, vedoucí redakce médií UP

pray for paris

Olomouc, orloj
foto: Kristýna Erbenová

„Jménem Univerzity Palackého vyjadřujeme hlubokou účast všem, kteří byli zasaženi teroristickými útoky v Paříži. Cílem terorismu je ochromit společnost strachem. Nedovolme mu zvítězit!“

prof. Jaroslav Miller, rektor UP

Nadační fond Univerzity Palackého

Co děláme?

Podporujeme mezinárodní vědecko-výzkumné a umělecké aktivity našich studentů.
Organizujeme vzdělávací aktivity zaměřené na komunikaci a popularizaci vědy.
Poskytujeme finanční příspěvky až do výše 200 000 korun bez administrativní zátěže.
Spolupracujeme s předními odborníky.

Jsme jediní svého druhu v České republice. Přidejte se k nám!

Společně hledáme světová řešení

www.fond.upol.cz